

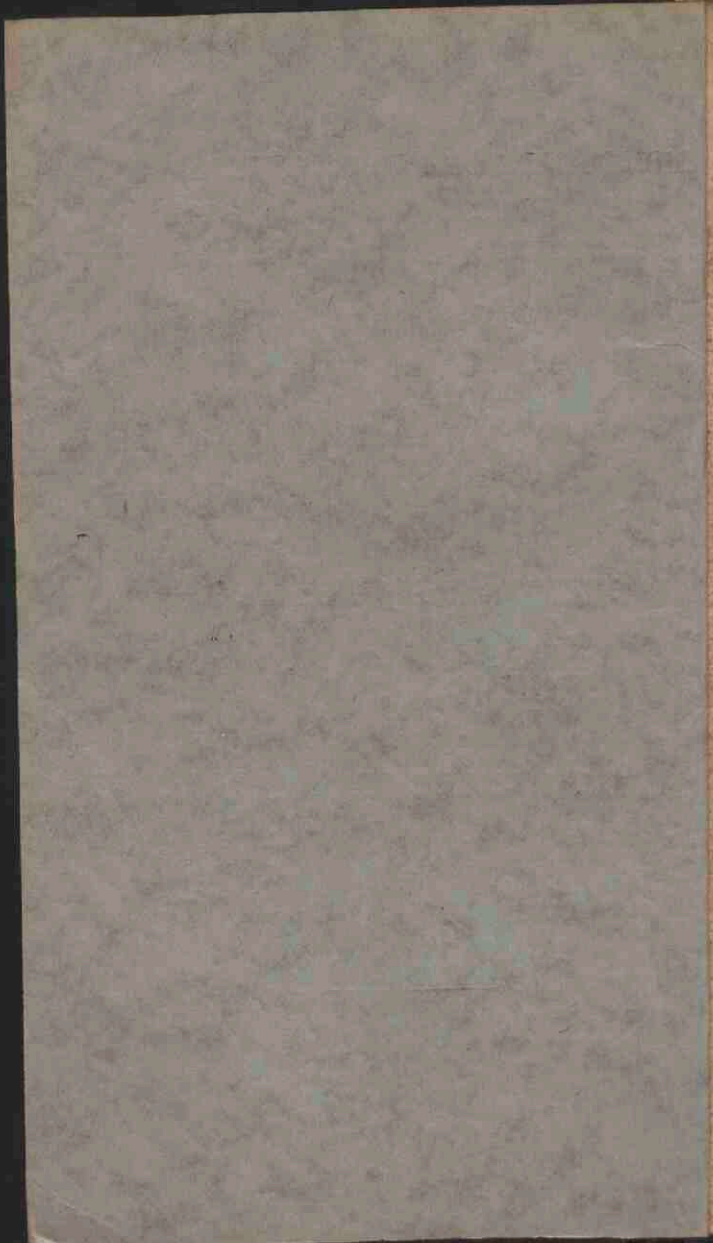
De brandschatting : tooneelspel in vyf bedryven

<https://hdl.handle.net/1874/371859>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
Prof. Dr. J. te WINKEL
No. 830

J. W. - hal
N. 114.

De Brandschatting
naar
Von Beuhl.

97

BY

DE

J. L. Winkler

130

BRANDSCHATTING.

TOONEELSPEL,

IN

VYF BEDRYVEN.

Naar het Hoogduitsch van den

GRAAF VAN BRUHL.

TE AMSTERDAM, BY
A. VAN DER KROE, en A. CAPEL,
op den Dam.

MDCCLXXIX.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKS-UNIVERSITEIT
UTRECHT.

17

BRANDSCHATTING

DOOMERFSEL

IN

VYB BEEVAEN

Van de Koningin van de

GRADY VAN DE RUIJL

TE AMSTERDAM, 22

Van der Koningin van de

op den 22

INDOCCXXIX

BRANDSCHATTING.

TOONEELSPEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

Het Tooneel verbeeldt een Kamer met twee Deuren.

DE BARONESSE van Altstein en de BARON,
*(De laatste, zittende aan een Tafel, en met het
hoofd op den arm leunende.)*

De Vrouw van ALTSTEIN.

Nu, Heer Baron, moedig, moedig! —

BARON.

Ach! hebt gy de Kanonnade niet gehoord?

Vrouw van ALTSTEIN.

Ja, kind, ik heb ze gehoord, zoo goed als gy,
doch zeker veel onverschrokkener, schoon ik maar
een Vrouw ben.

BARON.

Ja, gy Vrouwen ziet de gevolgen van een ver-
looren Bataille niet in, men heeft het ook zoo
zeer op u niet voorzien, maar iemand van ons, een

Landstaat — wanneer daar de Vyanden koomen, dan is het aanstonds: hier, lustig opgeschapt! van u vorderen wy het! gy moet voor alles staan. —

Vrouw van ALTSTEIN.

Goed, dat alles weet ik zeer wel, en had ik het niet geweeten, zoo zou ik u veelligt niet overgehaald hebben, om in zulke zorgelyke omstandigheden op uw goed te blyven; maar wy zyn aan onze onderdaanen, die voor ons den kost moeten winnen, ten minsten zoo veel schuldig, dat wy nood en gevaar met hun deelen; en des te meer, daar een verstandig vyandelyk Officier altoos meer inschikkelykheid gebruikt, wanneer de Heer tegenwoordig is, en gebruikt hy die niet, dan is het een verachtelyk kaerel. —

BARON.

Ja, zeer goed, verachtelyk, verachtelyk, maar dikwyls is men toch blootgesteld aan gevallen, die voor een man van fatsoen vernederend zyn, en wanneer zy my nu myn schoonen hond eens steelen, myn Lampo. —

T W E E D E T O O N E E L.

JOACHIM en de Voorigen.

JOACHIM.

Zy koomen, genadige Heer! zy koomen —

BARON.

Ach! 't is den Hemel geklaagd.

Vrouw

Vrouw van ALTSTEIN.

Myn fchat, gaa in uw kamer, ik zal ze onder-
tusfchen ontyangen.

BARON.

Ach had ik toch die wyze Vrouw niet gevolgd,
ware ik ftijl in de ftad gebleeven!

Vrouw van ALTSTEIN.

Het klaagen is te laat; de Hemel zal alles ten
besten fchikken, en wil hy ons straffen, dan moe-
ten wy het met geduld en ftandvastigheid verdraa-
gen; ik ben tot alles gehard.

BARON.

En ik niet; juist daarom heb ik nooit foldaat
willen worden. Joachim! breng terftond Lampo
op myn kamer, dat ik ten minften eenige vertroos-
ting heb. *(Hy vertrekt.)*

Vrouw van ALTSTEIN *(tegen Joachim.)*

Gaa, loop gezwind naar den Amptsinfpector, hy
moet aanftonds by my koomen. — Zyn zy nog
ver van hier?

JOACHIM.

Uw Genade! ik zag ze van Niekfendorf den berg
afkoomen; ach! het was een ontzagchelyke mee-
nigte van paarden; zy zullen nog wel een half uur
werk hebben.

Vrouw van ALTSTEIN.

Roep my slechts den Amptsinfpector.

DERDE TOONEEL.

DE BARONNESSE en daar na HANSJEN.

Vrouw van ALTSTEIN, (alleen.)

God! verleen my kragt, om uwe tuchtigingen te verdraagen; ik onderwèrp my in alles aan uwen wil; gy hebt my reeds dikwyls streng genoeg gestraft, vooral door een man — te rug! weg strafbaare gedachte — is hy niet de Vader myner goede Louise? ik haar moeder? zyn Vrouw? — O, myne Ouders! hoe gruwzaam waart gy jegens my! myne beden, myne traanen, konden u niet vermurwen; ik werd het slachtoffer van uwe eigenzinnigheid, van uwe willekeur, ik moest het worden — neen, Louise! dat zult gy niet; gelukkiger dan de Echt uwer moeder, zal de uwe zyn! (Zy schelt. Hansjen treedt binnen.)

Wat beveelt uw genade?

Vrouw van ALTSTEIN.

Is myn dochter gekleed?
HANSJEN.

Nog hier geheel.

Vrouw van ALTSTEIN.

Zeg haar: zy moet zich haasten, en zooras mogelijk by my koomen.

HANSJEN.

Het zal niet lang lyden, uw Genade. (Zy vertrekt.)

Vrouw van ALTSTEIN, (alleen.)

Wat my het meest beangigt, is, dat die oude Amptsinstructor een stotterend benaauwd man is, hier

wa-

ware een rustiger man, een kaerel met een kop, noodig.

VIERDE TOONEEL.

DE AMPTSINSPECTOR en de Vrouw van ALTSTEIN.

AMPTSINSPECTOR.

Wat beveelt uw genade aan haaren trouw — onderdaanigst — toegewydfte dienaar?

(NB. De Acteur moet hier op de beste wyze flotteren.)

Vrouw van ALTSTEIN.

Myn lieve Hunergrutze, stel uwe Complimenten aan een zyde, en hoor my aan: de Vyanden koomen, op zyn hoogst binnen een half uur hebben wy ze hier; lustig, laat aanstonds een runderbeest en eenige schaapen slachten, brood bakken, bier en brandewyn naar den Hof voeren, dat ze niets behoeven te verlangen; ieder boer moet terstond aan het kooken gaan, ik zal hun alles vergoeden.

AMPTSINSPECTOR.

Maar, uw genade! wanneer ik u onder verbetering myn raad —

Vrouw van ALTSTEIN.

Thans geen raad, myn bevel stipt gevolgd — de ganfche vleugel moet voor de Heeren Officiers gereed staan, de Commandant zal in de fraaije vertrekken op de tweede verdieping zyn verblyf houden.

AMPTSINSPECTOR.

In de Paradekamers? Ach lieve Hemel! die zullen 'er uitzien. —

Vrouw van ALTSTEIN.

Zy kunnen weder schoon gemaakt worden; gaa, en doe my het genoeg, dat myne orders op het spoedigste volbragt worden — niét geklaagd, niet gebuild, moedig en gelaaten.

(De Amptsinspecteur gaat heen.)

VYFDE TOONEEL.

DE BARONNESSE, vervolgens FREULE LOUISE.

Vrouw van ALTSTEIN, (alleen.)

Ik hoop, dat op deeze wyze alles wel schikken mag; beter, wanneer zy zien, dat men het hun van goeder harten geeft, dan dat zy het eerst afpersen moeten; het zyn menschen, zy hebben veel uit te staan; hun bloed, hun onschuldig bloed moet dikwyls voor de eigennigheit van groote Heeren betaalen; is het hun schuld? ik stel my in hunne plaats, hoe zou het my verheugen, wanneer ik, na een langen marsch, verkwikking gereed vond.

— (Freule Louise treedt binnen.) Goeden Morgen kind! goeden Morgen, lieve Louise! wy krygen heden een huis vol gasten.

FREULE LOUISE.

Ach God! lieve moeder, na dien langen slag, na die bataille van gisteren, zullen zy nog geheel woedend zyn.

Vrouw van ALTSTEIN.

Waar toe dit denkbeeld, kind! zy waren reeds in den voorigen kryg hier, de zeden verbeteren daagelyks, en bovendien, een vluchtend Vyand is slechts

lechts woedend, zyn woeden kent geen grenzen; een Overwinnaar zal daarentegen het land, het doelwit zyner Verovering, niet verwoesten. Intuschen, liefste Louise! een vast vertrouwen op de Goddelyke Voorzienigheid, zy alleen geeft ons troost en moed.

FREULE LOUISE.

By u, waardste Moeder! vrees ik niets.

Vrouw van ALTSTEIN.

Goed, kind! ik hoop nog altoos het beste. —
Maak inmiddels alles in de keuken gereed, ten minsten voor een tafel van twintig Couverts.

ZESDE TOONEEL.

De vóorigen, JOACHIM, (*komt haastig aanloopen. Naderhand*) DE CORNET VAN DROSZHEIM en de WACHTMEESTER.

JOACHIM.

Een Officier, uw Genade!

Vrouw van ALTSTEIN.

Verzoek hem by my.

JOACHIM.

Hy komt reeds.

CORNET, (*met de muts op het hoofd, hy sloot met geweld de deur op.*)

Nu, voor den D.....! waar steeken ze allen? — ha, ha! *serviteur Madame, serviteur!* nu, waar is toch de ver.... Heer Baron? moet ik hem haalen? moet ik hem *mores* leeren?

Vrouw van ALTSTEIN.
 Myn Heer, ik verheug my, de eer te hebben,
 van u in myn huis te bedienen.

CORNET.

Dat 's voor my *la même chose*, de Dorpjonker of
 zyn *ma chere*, genoeg! orders gegeven! en dat
 gaauw; de Majoor komt hier met twee Esquadrons.

Vrouw van ALTSTEIN.

Ik heb 'er my reeds op voorbereid, om myne
 gasten op de beste wyze te onthaalen,

CORNET.

En dat van harten? niet waar? nu dat is my het
 zelfde — Wachtmeester, 'er moet aanstonds haver
 en hooi, en vreeten en zuipen voor de Jongens uit
 het Dorp hier by aangeschaft worden! En gy Juffer
 (tegen *Freule Louise*) kunt hem te recht wyzen,

Vrouw van ALTSTEIN.

Dit is myn Dochter. —

CORNET.

Dus zeker te goed, om een Husfaar te bedienen?
 — Ha! Ha! — Wy zullen ze wel vaardig ma-
 ken. Geen zorg.

Vrouw van ALTSTEIN.

Gy zyt zeer hoffelyk, myn Heer!

CORNET.

Ik weet niet waar voor, 't is ook geheel myn
 oogmerk niet, jegens u, weel.... kinderen! wan-
 neer gy ons allen in een glas water verzuipen kost,
 niet waar?

Vrouw van ALTSTEIN.

Het waar geen wonder, myn Heer! wanneer
 wy ons voorstelden, dat de vyandelyke troupen on-
 der

der het Commando van zoo groot een held, 'er zich op toeleggen zouden, om zulk een edel voorbeeld naar te volgen; Officiers, die niet eens weeten, wat zy aan Dames schuldig zyn, kunnen onmoogelyk. —

CORNET.

Goed, goed, dat zal men eens zien! He! kaerel, (tot Joachim) koom hier, D..... hond!

JOACHIM.

Genadigste Heer!

CORNET.

Vliegend, schurk! breng den Wachtmeester op zolder, en gezwind aan het zakken, mannen, of 'er zal wat opzitten.

Vrouw van ALTSTEIN.

Wacht! — mag ik vraagen, met wien ik spreek?

CORNET.

Ik ben de Cornet van Droszheim, en waar toe dat?

Vrouw van ALTSTEIN.

Heer Cornet! ik zeg u nogmaals, alle toebereidelen zyn gemaakt, maar ik verzoek, dat ge alle grofheden in myn huis naarlaat; zoek vyanden, en befryd die, waar gy ze vindt, hier zyn 'er geen. Uw gewonnen slag van gisteren heeft u wel het recht des veroveraars gegeven, maar ons ook te gelyk het recht, om ons voor nieuwe onderdaanen van uwen Heer te houden. Ik zal my beklagen en u voor alle uwe weldenkende medeofficiers beschaamen.

EISENBART, (ter zyde.)

By myn arme ziel, een braaf Wyf!

TO DE BRÄNDSCHÄTTING.

CÖRNET.

Waar toe die wyvenklap? ik laat u hier, Wachtmeester, op u laat ik het aankomen; volgens myn order moet ik den Majoor in het gemoet gaan; de Esquadrons blyven tot nader bevel voor het Dorp staan. Mevrouw, tot wederziens! ik zal den Majoor wel weeten te stemmen, hy zal u leeren dansen. Koom, hond van een kaerel! marsch, vooruit! en in het voorbygaan in de keuken.

(Hy stoot Joachim voor zich uit.)

ZEVENDE TOONEEL.

DE BARONNESSE, FREULE LOUISE en de
WACHTMEESTER.

FREULE LOUISE.

O God! lieve Moeder, wat is dat voor een mensch!

EISENBART.

Met verlof, Freule! en met het uwe, genadige Vrouw! ik zou wel van toorn barsten over dien onbeschoften Cornet; gy kost veelligt gelooven, het gansche Regiment ware zoo, neen, één slechts — zulk een jonge gek, schoon hy helaas boven myn hoofd gezet is, wyl hy gisteren voor het eerst eenige kogels heeft hooren snorren en suisen, denkt aanstonds, grof en lomp hoort tot het handwerk; maar wanneer het de Majoor slechts verneemt, die zal hem capittelen.

Vrouw

Vrouw van ALTSTEIN.
 Toch niet, eerwaardig krygsman, die geenen, die myne landslieden overwonnen hebben, moeten waardige lieden zyn, ik zelfs wilde ze leeren kennen, ik kon vlieden, maar ik heb ze afgewacht.

EISENBART.

Mag ik wel vraagen, is uw Gemaal, de Baron, immer Soldaat geweest?

Vrouw van ALTSTEIN.

Neen, nimmer.

EISENBART.

Dat's een schande, waarachtig dat's een eeuwige schande; een Vrouw van die grootfche denkwyze ware de gelukzaligheid van een braaven Officier, en gy verdiendet een man, als onzen Majoor. — Dat is een man, zoo moesten ze allen zyn. — Onze Vader, in het vuur grimmig als een leeuw, anders de goedheid zelve.

Vrouw van ALTSTEIN.

Welk een geluk voor my, zulk een waardig man in myn huis te vergasten.

EISENBART.

Ja, genadige Vrouw, wy laten ook allen gaarne ons leeven voor hem, onze laatste droppel bloeds is ons niet te dierbaar, wanneer hy dien noodig heeft. Nog gisteren by den slag, toen wy Husfaaren 'er aan moesten, als of we 'er alleen toe behoorden, rolde 'er een jonge borst van ons Esquadron, een Vyandelyk ruiter wilde hem eens verplaatfen, de Majoor kwam 'er by, en gaf den Kaerel zulk een heerlyken houw over zyn snoet, dat hy naar zyn harsfenpan hadt mogen zoeken,

zoo hy 't hadt kunnen doen; de jonge borst werdte gered; twintig zoo als hy, die hun leeven aan den Majoor te danken hebben, wil ik by het Esquadron vinden. Ik dien nu reeds sedert zeventien jaaren met hem van Jonker af, en wie het by ons in zeventien jaar tot Majoor toe brengt, die moet zeker daaden voor zich hebben, — en die heeft hy.

Vrouw van ALTSTEIN.

Myn lieve Heer Wachtmeester, u en uw Majoor schat ik beiden hoog.

EISENBART.

Neen, genadige Vrouw, dat is te veel eer, my nevens myn Majoor te plaatsen; evenwel beken ik het vry, niet zoo zeer uit roemzucht, want ik weet het koomt my niet toe, maar ik heb by meenigen lekkeren maalyd mede aan zyn tafel gezeeten; dan hadt uwe genade de gezigten van onze jonge Officiers moeten zien, de Majoor lachte, zy trokken den neus op, en wie hunner reeds een baard hadt, die ploos 'er aan. Myn Heeren, zei de Majoor, ik heb dien Ouden lief, — de Hemel vergelde hem! — hy verdient door zyn dapperheid dat te zyn, en dat reeds lang, wat wy allen zyn; hy heeft my den dienst geleerd, ik zie hem als myn Vader aan; gy doet my altoos de grootste eer, om het by my voor lief te neemen, maar aan myn tafel houdt de dienst op, het is de plaats, waar ik geheel vry denk te weezen, waar ik enkel voor myne vrienden wil leeven, en de oude Eisenbart is myn Vriend.

— Ha! genadige Vrouw, myn hart huppelt.

pelt in my, wanneer ik aan die ontmoeting denk; zeker klinkt het in myn mond zoo goed niet, als in de zynen. — Maar de genade van myn Majoor kost my ook zeker het leeven.

FREULE LOUISE.

Waarom het leeven? lieve Heer Wachtmeester.

EISENBART.

Genadigste Freule! waar wy thans, de Majoor en ik, saamen dansen, daar fryden wy dikwyls op een helsche manier om den voordans; wie het eerst met de kromme vedelsnaaren vaardig wordt, die heeft het gewonnen, nu is de Majoor altoos de eerste op de plaats, wanneer hy nu slechts een blik op my werpt, en dien werpt hy toch meenigmaal op zyn ouden Grysaard, ha, dan vliegt my aanstonds het vuur door merg en been, en nu de beide spooren in den buik van myn schimmel, fluks zit ik 'er in, en dan tik ik zeker op een helsche wyze toe. — Maar, maar, alle amptjens vallen smeurig, zoo als het spreekwoord zegt, en hier by ons zyn het wonden, want de Vyand heeft ook braave kaerels, die meer dan eens hunne vuisten hebben laten voelen. Dus ziet gy, Freule, dat men 'er eindelijk ook aan zal moeten gelooven; wel nu, ik ben 'er bereid toe, zoo veel moogelyk met een reingeweten, want zonder dat moet de dood toch verschrikelyk zyn, daar van daan zyn 'er ook zoo veel deugnieten. — Goede Hemel! ik ben bereid, wanneer gy het beveelt, maar slechts in het byzyn van myn Majoor; ha! die zou my toch ten minsten een traan schenken, en zeggen: *die oude Eisenbart was*

toch

toch een eerlyke Kent; hy zal my laten zoeken, dat heeft hy my beloofd, myne beenderen begraven, en dit woord op den veldsteen laten zetten, die my bedekken zal.

Vrouw van ALTSTEIN.

O! hoe begeerig ben ik, deezen voortreffelyken man te leeren kennen. Maar, waar is de Majoor van daan? hoe heet hy?

EISENBART.

Hy is een Courlandsche Edelman, ryk, en wel ryk tot geluk van het menschedom, want hy is weldaaidig en edelmoedig, hy heet de Heer van Uck...

ACHTSTE TOONEEL.

De voorigen, DE AMPTSINSPECTOR en
JOACHIM.

AMPTSINSPECTOR.

Ik ben doodseigen, ik ka — ka — kan niet meer. —

Vrouw van ALTSTEIN.

Om 's Hemels wil, wat is 'er dan gaande, wat is 'er gebeurd?

AMPTSINSPECTOR.

Ach! hy heeft — heeft my —

FRÉULE LOUISE.

Wat toch? wie?

AMPTSINSPECTOR.

Hy — de Co — Co — Cornet. —

EISENBART.

De Cornet? — wat heeft hy? —

AMPTS-

AMPTSINSPECTOR.

Hy heeft my. —

EISENBART.

Dat hem de D.....!

Vrouw van ALTSTEIN.

Waart gy 'er by, Joachim?

JOACHIM.

Zeker, uw genade, de Heer Cornet zei, hy wilde den Heer Amptsinspector leeren spreekken, en de les bestondt in een duchtig pak priegel.

AMPTSINSPECTOR.

Ja, ja, pr — pr — priegel!

EISENBART.

Nu dan wilde ik ook liever — genadigste Vrouw, zoo als gezegd is, by myn arme ziel! hy is de eenige in het gansche Regiment — de Neef van den Oversten — maar de Majoor — laat hem slechts koomen — hy zal u wel tam maaken, Jong Heertjen!

Vrouw van ALTSTEIN.

Ik ben daar van overtuigd; maar, lieve Heer Wachtmeester! geef gy zelf bevelen, ik bid u, help zorgen — en gy, (tot den Amptsinspector) maak alles gereed, dat 'er nergens gebrek aan zy! — ik wil slechts voor een oogenblik naar myn man gaan; koom kind!

(De Vrouw van Altstein en Freule Louise vertrekken.)

NEGENDE TOONEEL.

DE WACHTMEESTER EN DE AMPTSINSPECTOR.

AMPTSINSPECTOR.

Dus ingevolge het genadigste bevel van de hoo-
ge Vrouw ben ik bereid. —

EISENBART.

Lieve man! gy kunt gewis beter hooren, dan
spreeken? en ik spreek beter, dan ik hoor, dus
willen wy elkander te recht helpen.

AMPTSINSPECTOR.

Ey toch niet, want. —

EISENBART.

Stil Heer! — zoo als ik merk heeft de kuur
van den Cornet nog niet geheel doel getroffen —
luister naar my: (*hy haalt zyn Zakboekjen uit*) ik heb
voor eerst noodig 30 voer Hooi, vervolgens Brood,
Vleesch, Bier en Brandewyn in overvloed, en dat
wel buiten voor het Dorp; zie lieve man, het is
altoos beter voor den Heer, wanneer 'er niets ge-
spaard wordt, want als de borsten te vreeten en te
zuipen hebben, dan behoeft men hun geen Verlof
naar het Dorp te geeven, zy moeten by elkander
blyven, en dus worden alle buitenspoorigheden
vermeid.

AMPTSINSPECTOR.

Maar van wegens de stalling. —

EISENBART.

Ha, ha, ha! Husfaaren en stalling, hoe past dat
by malkander? Ja in de winterkwartieren, daar laat
ik het zyn gang gaan; doch thans, onder den He-
mel

mel van onzen lieven God — maar voort, Heer,
koom, wy hebben geen tyd te verliezen.

A M P T S I N S P E C T O R .

Het Voer is gereed.

E I S E N B A R T .

Des te beter, koom man, wy willen het fluks
afzenden.

(Einde van het Eerste Bedryf.)

T W E E D E B E D R Y F.

E E R S T E T O O N E E L.

DE BARON, DE MAJoor EN DE CORNET
VAN DROSZHEIM.

BARON.

(Met den Majoor in de Deur Complimenten maakende.)
Ik bid zeer gehoorzaamst, binnen te treden, 'er
wedervaart myn huis een zeer byzondere eer en
vergenoeging. —

MAJoor.

Lieve Heer Baron! weg met al die Complimen-
ten; ik voel zeer wel, hoe aangenaam het zyn kan,
in den kryg inkwartiering te bekoomen; reeds de
naam: Vyand, is op zich zelf gehaat; ik zal evenwel
myn uitterste best doen, om u dien te doen vergee-
ten.

BARON.

O toch niet! waarlyk — myn Vrouw zal aan-
stonds de eer hebben haare opwachting te maaken,
zy zal u zeggen, hoe lief het haar is, u, myne
Heeren, weder in het land te zien; want by den
eersten kryg —

MAJoor.

Dus zyt gy getrouwd? hebt gy familie?

BARON.

Een eenige Dochter, schoon uit de kluiten ge-
waschen, en waarlyk — hm, hm! niet juist,
wyl

wyl zy my gelyk moet zyn — hupsch, recht hupsch,
Heer Overste!

MAJ O O R.

Ik wensch 'er u geluk mede, Heer Baron! —
ik twyffel, of ik u wel lang lastig zal vallen; intus-
schen zult gy my toestaan, by de Dames al myn
oude *Galanterie* te ontpakken; zy is een weinig
verroest, en by gevolg zoo min gevaarlyk, als ik
zelf.

BARON.

Ei toch niet, Heer Majoor, alles in myn huis
staat tot uw bevel — maar mag ik wel gehoorzaamst
iets vraagen, is de Heer Majoor een liefhebber
van de Jagt?

MAJ O O R.

Niet zonderling, Heer Baron! voornaamentlyk
als men in het Veld is, dan heeft men 'er geen tyd
toe.

BARON.

Dus hebt gy myn Lampo denkelyk niet noodig?

MAJ O O R.

(*Neemt hem by de hand*) Heer! wat wilt gy daar
mede zeggen?

BARON.

Ach! niets — niets. —

MAJ O O R.

Geen halve vertrouwelykheid. Heer! spreek vol
uit, of gy beleedigt my.

BARON.

Wel nu, hy staat tot uw bevel.

MAJOOR.

Voor den D..... Heer Baron! hy brecke u of
my den hals, ik — een Hond. —

BARON.

De Heer Cornet —

MAJOOR.

Heer Cornet! ik hoop niet — gy weet, hoe
ik het *Marodeeren* by den gemeenen man bestraf, en
gy, een Officier, zoudt. —

CORNET.

Ik? een Hond? — ach! het is veelligt een
fraathond, die my naargeloopt —

BARON.

Hoe? myn Lampo een fraathond? — daar
verzoek ik verschooning over.

MAJOOR.

Stil, myne Heeren! daar koomen de Dames; het
verschil over den Hond zal daar na beslist worden.

T W E E D E T O O N E E L.

DE BARONNESSE, FREULE LOUISE
en de Voorigen.

MAJOOR.

Uw genade verichoon my, dat ik myne onder-
daanigste opwachting niet eer gemaakt heb, ik was
juist voorneemens — (*by zich zelven*) Hemel, wel-
ke trekken!

Vrouw van ALTSTEIN.

Ik beklag my zeer, dat ik het genoeg niet
gehad heb, u, myn Heer Majoor, by uwe intrede
in myn huis, te kunnen ontvangen; maar huisfelyke
be-

bezigheden, om ten minsten u niet geheel slecht te onthaalen. —

MAJOOR, (*by zich zelyen.*)

Ik ben buiten my zelven, Hemel, welk een schikking! ik weet niet — neen! myne oogen — myn hart verkennt ze niet.

Vrouw van ALTSTEIN.

Wat scheelt u, Heer Majoor? gy ziet 'er niet wel uit; zyt gy onpafelyk?

MAJOOR.

Ik erken, genadige Vrouw, ik ben niet volkoomen wel, maar het zal ras weder overgaan, hoop ik — ik ben reeds wat beter. (*ter zyde*) Zy is het, myn Hemel! zy is het.

Vrouw van ALTSTEIN.

Veroorlof my, Heer Majoor, u myn Dochter voor te stellen.

MAJOOR.

Myn genadige Freule! ik maak 'er my een waare eer en genoeg van, u van myn eerbied te verzekeren; het doet my alleen leed, dat ik by de tegenwoordige gelegenheid als Vyand —

Vrouw van ALTSTEIN.

Ik ken geen vyanden, groote Heeren hebben met elkander vyandschap, de edele krygsman wydt zyn bloed aan zyn Vorst, aan zyn Vaderland, hy vindt vyanden in hun, die hem wederftand bieden; maar Vrouwen, zwakke fchepselen, wat kunnen die hen fchaaden?

MAJOOR.

Veel, genadige Vrouw, zeer veel; zy deelen wonden uit, die dikwyls noch tyd — noch ou-

derdom — geneezen kunnen; wonden, die des te gevaarlyker zyn, daar zy een eeuwige onrust in het gemoed achter laten.

Vrouw van ALTSTEIN.

Mag ik wel vraagen, Heer Majoor, met wien ik de eer heb te spreekken? — Ik weet niet, maar het schynt my toe, dat ik bereids meer het genoege genooten heb, u te —

MAJOOR.

Schynt u dat, genadige Vrouw, waarlyk zoo? ja, ja, ik zou zelf schier gelooven, dat u myn gezigt niet geheel onbekend zyn moet — zekerlyk is het veranderd — mag ik gehoorzaamst bidden, myn naam nog een korten tyd te moogen verzwigen? ik hoop, of veel meer ik denk alleen, dat hy u veelligt zelf byvallen zal, en dan zou het voor een ouden Dienaar des te vleijender zyn, dat gy u zyner nog wilt herinneren. Ik bid intusfchen om genadig verlos, van my op myne bestemde kamer te begeeven; ik heb eenige ordres te stellen, te middag zal ik met vergenoegen myne opwachting maaken.

BARON.

Ik zal de eer hebben, u den weg te wyzen, maar ik bid zeer gehoorzaam —

MAJOOR.

Dat ik om uwe Lampo denk — niet waar? koom mede, Heer Cornet, ik heb in het algemeen hier reeds verscheiden stukjens van u vernoomen; jonge Heer! gy zyt de Neef van den Oversten, ik zyn Hartvriend, wien hy het opzicht over u toevertrouwd heeft; uw hoofd of het myne moet buigen,

gen, wy willen zien, welk het hardste zyn zal; koom! ik bid om verschooning, genadige Vrouw, voor den jongen Heer, en ook voor my, dat ik hem uit myne oogen heb laten gaan; maar hy is eerst een held van een enkele Batailje, van een eenigen dag, en die moet zeker zyn gezag laten blyken, voor al tegen Dames. Ik beveel my intusfchen gehoorzaamst, en bid u, over zynen Commandant met volstrekt gezag te gebieden.

D E R D E T O O N E E L.

D E B A R O N N E S S E en de F R E U L E L O U I S E.

(De eerste blyft geheel diepzinnig staan, zet zich eindelyk neder; Louise treedt naar haar toe, en en kust haar teder de hand.)

F R E U L E L O U I S E.

Beste Mama! mag ik my verftouten? mag ik vragen wat u scheelt?

V r o u w v a n A L T S T E I N.

Myn goede Louise, heb medelyden met uwe Moeder, gy ziet myne verlegenheid — ach Kind! ik moet my voor u schaamen.

F R E U L E L O U I S E.

En waarom dat, liefste Moeder? — ó schenk my uw vertrouwen, wanneer gy my anders deeze genade waardig keurt.

V r o u w v a n A L T S T E I N.

Ja, Kind! — ach! mogt myn voorbeeld u waarschouwen, dat 'er voor een Vrouw geen flap gewigtiger is, dan

dan zich voor eeuwig — schrikkelyke gedachte!
— voor eeuwig — een gebieders te kiezen.

FREULE LOUISE.

Geloofst gy dan, dat Wallendorf my ongelukkig maaken konde?

Vrouw van ALTSTEIN.

Beproef u zelve, beproef hem; overhaast u niet, Kind! uw Moeder — uwe Ouders laaten u alle vryheid, gy zoudt dus iederen onbedachtzaam stap aan u alleen te wyten hebben. Uw Moeder, Kind! was zoo gelukkig niet; zy werd gedwongen, uw Vader te neemen, terwyl myn hart voor een ander voorwerp gloeide.

FREULE LOUISE.

Myn Hemel! wat hoor ik?

Vrouw van ALTSTEIN.

Ja, myne Louise, myne Ouders dwongen my tot dit Huwelyk, de Hemel verschoon hun! bidden, smeeken, alles was vergeefs; ik trad naar het Altaar, als naar een Gerichtsplaats; myne lippen moesten den eed afleggen; Ach! welk een schrikkelyke eed! — hem te beminnen, dien ik werkelijk haatte — het was een ontheiligende vloek in myne oogen.

FREULE LOUISE.

Ik sidder, lieffte Moeder!

Vrouw van ALTSTEIN.

Het is nu zestien Jaar geleden, dat 'er ten tyde van den vorigen Oorlog, een Esquadrone Vyandelyke Husfaaren by myn Vader de winterkwartieren betrok: een Heer van Uckerswalde, de beminlykste, de edelste Jongman, was Cornet by het
zel.

zelve; alles, alles, wat hem liefde en hoogachting kon verwerven, bezat hy in een uitfleekenden graad; met één woord, ik beminde hem, en werd weder bemind; hy had zyn Vader, een ryk Courlandsch Edelman, reeds overgehaald, om by den mynen schriftelyk *access* te vraagen, toen het naricht van den geslooten Vrede, en een ordre tot spoedigen afmarsch hem aan my ontrukte; — vreeslyk oogenblik! — wy scheiden van elkander, onder de heiligste verzekeringen, van elkander eeuwigte beminnen. Naauwelyks was hy weg, toen my myn Vader den uwen op een zekeren dag voorstelde; Caroline, zei hy, met een donderende stem: binnen drie dagen is dit uw Man, het is beslooten, stel u niet gemaakt aan, of — de ontzettendste vloeken verzelden deezen voorslag.

FREULE LOUISE.

En myn Vader konde —

Vrouw van ALTSTEIN.

Kind! eer uw' Vader, zoo als hem zyn Vrouw eert; geloof my, waar' myn hart nog vry geweest, toen ik dat zyn moest, wat ik ben, gaarne had ik het hem overgegeeven — hy werdt insgelyks door een strenge Vader gedwongen, en die zachte band verwisfelde in een yzeren slaafsche Keten. Ik schreef aan myne Geliefde, deed hem voorstellingen — Hemel! — wat schreef ik hem niet al? myn Brief — honderdmaal afgebroken — door myne traanen half uitgewischt — werdt een boek; ik bad den edelen man uit medelyden, uit barmhartigheid, uit liefde, zelfs om onze ongelukkige liefde, nooit weder aan my te denken, en wanneer hem dit on-

mogelyk was, ten minsten nooit aan my te schryven. Hy vervulde myne bede; nooit heb ik sedert iets van hem gehoord; alleen zweefde my zyn beeld nog lang voor myne oogen — maar zelfs van de onschuldigste herinnering maakte ik my een misdaad; ik beyverde my, om door de strengste vervulling myner pligten, door alle moogelyke behaagelykheid, aan uwen Vader dat geene te vergoeden, wat ik hem niet geeven konde — wat hy veelligt zelf niet verlangde — dat geschenk van den Hemel, myne Louise, (*zy kust haar Dochter*) maakte my eindelyk den man waardig, door wien ik Moeder, Moeder van zulk een Dochter werd.

FREULE LOUISE, (*omhelst de knie haarer Moeder.*)

O Hemel! verdien ik zulk een voortreffelyke Moeder wel?

Vrouw van ALTSTEIN.

Staa op, liefste Kind, uw Moeder kent zich ten minsten aan geen misdryf schuldig — maar Kind, heden — deeze edelmoedige, — rechtschappen Majoor —

FREULE LOUISE.

Was?

Vrouw van ALTSTEIN.

Uckerswalde — hy zelf — myne oogen schoenen my een oogenblik te misleiden — maar ras verdween de nevel — myn hart zei my, dat hy het was — kon ik hem toon nog wel verken-
nen?

V I E R D E T O O N E E L.

De Voorigen en de Heer van WALLENDORF.

FREULE LOUISE.

Wallendorf, van waar kooft gy?

Heer van WALLENDORF.

Myn genadigste Vrouw! — Freule Louise!
(haar de handen kussende) zou ik hier niet naar toe
 vliegen, daar ik vernam, dat gy vyandelyke in-
 kwartiering bekomen zoudt!

Vrouw van ALTSTEIN.

En hoe kost gy dat zoo ras verneemen?

Heer van WALLENDORF.

Gy weet, genadigste Vrouw, dat myn Landgoed
 drie mylen nader by het slagveld van gisteren ligt, dan
 het uwe. De nieuwsgierigheid vervoerde my, om
 een aanschouwer van den slag te worden, zeker had
 ik 'er geen beroep toe; doch ik hield my by het
 gevolg van onzen Generaal op. De braave Man
 kon de overmagt zoo min wederstaan als ontwy-
 ken, en zoo ras ik zag, dat alles verlooren was,
 spoedde ik my naar huis. Een vyandelyk Generaal
 rukte daar op by ons in 't kwartier, en welk een ge-
 luk, dat het juist een Neef van ons was, de Gene-
 raal van Allenstern, dien ik nog niet kende. Ik
 hoorde hem een Majoor met twee Esquadrans naar
 herwaards *commandeeren*, met byvoeging: hy zou
 zyn marsch verhaasten, hy moest ras een lyst op-
 maaken van de goederen, die met brandschatting
 belast konde worden; en daar ik vreesde, uw Slot-
 mogt niet verschoond blyven, vloog ik hier naar
 toe, om u, des noods, door myn Neef van dienst
 te kunnen zyn.

FREU-

FREULE LOUISE.

O, beste Wallendorf!

Vrouw van ALTSTEIN.

Edele Vriend! hoe veel dank ben ik u schuldig, al bleef het ook slechts by dit uw goed voorneemen; tot nog toe heb ik nergens van gehoord; maar uw Neef zelf zou ons, ongeacht zyn goeden wil, niet redden; Brandschattingen, van hooger hand uitgeschreeven, kunnen niet verzacht worden.

Heer van WALLENDORF.

Wy willen altoos het beste hoopen, ten minsten ben ik hier, om uw genade de trouwste en willigste dienften, die slechts in myn magt zyn, te bewyzen.

Vrouw van ALTSTEIN.

Ik ben volkoomen daar van overtuigd; — ik wil met myn Man spreekken, *met hem (deze laatste twee woorden moeten met nadruk uitgesproken worden, terwyl zy daar by de Dichter aanziet)* vervolgens naar den Oversten gaan, en hem bidden, ons, zoo ras by ordre bekoomt, geen geheim daar van te maaken. Blyft intuschen hier, kinderen, ik vertrouw u, en ik hoop ras weder by u te zyn.

VYFDE TOONEEL.

FREULE LOUISE en de Heer van
WALLENDORF.

Heer van WALLENDORF.

O, myne engelachtige Louise! welk een Moeder hebt ge, welk een edele standvastigheid!

FREU-

FREULE LOUISE.

Wallendorf, liefste Wallendorf! wanneer gy ze zoo kendet, als ik; wanneer gy alles wist, dan eerst zoudt gy weeten — voelen — hoe gelukkig ik ben, haare Dochter te zyn.

Heer van WALLENDORF.

O, konde ik toch ras de Hemelsche blydschap genieten, dat ik haar den zoeten naam van Moeder kon geeven!

FREULE LOUISE.

Het hangt alleen van my af; zy wil my nergens toe dwingen; zy heeft vertrouwen genoeg op my, om zich myne keus te laten welgevallen.

Heer van WALLENDORF.

Hemel! wat zegt gy? is het moogelyk? welk een verrukking! — geef my u hand — kan'er wel een sterfeling gelukkiger zyn?

FREULE LOUISE.

Bedwing u, Wallendorf, ik bemin u, ik loogchen het niet; vermomming heb ik in zulk een edele school niet geleerd, des niet te min zal ik myn keus aan de leiding van myne Moeder overlaaten, en zelve niet over myn lot beslifen.

Heer van WALLENDORF.

Hoe! dierbaarste Louise, voortreffelyk Meisjen! men laat u uw vryen wil, men geeft u volkomen vryheid, en gy wilt nog door een langer uittel —

FREULE LOUISE.

Is het ook wel tyd, aan een zoo plegtige handeling te denken, daar het ongeluk van den kryg van alle kanten over ons hoofd zweeft? laat ons rustiger tyden afwachten, liefste Wallendorf, en bemin

uw

uw Louise, dan zult gy ze uit de handen haarer Moeder ontvangen, en haar zegen zal ons aan de trappen van het altaar verzellen.

Heer van WALLENDORF.

Dank! Goddelyk Meisjen! geen woord van ongeduld zal 'er meer over myne lippen koomen; ik geef myn lot geheel in uwe handen; leer my myne pligten, myn gansche leeven zal u en uwe dierbaare vereerenswaardige Moeder overtuigen —

ZESDE TOONEEL.

DE CORNET en de Voorigen.

CORNET.

Ey, pots element! vertrouwelyk, als twee Tortelduifjens, ha, ha, ha, dat is allerliefst! en gelooft gy nu, dat ik u zoo voor myn neus met elkander zal laten trekkebekken? — zoo lang ik hier staa, kunt gy afzakken, Jonker, wanneer ik weg ben, zucht dan, zoo als ge wilt.

Heer van WALLENDORF.

Heer Officier, ik weet niet, wat uw Caractèr is, gy moet weeten, dat ik een Edelman ben, die van niemand beleedigingen afwacht, en nog veel minder toegeeft, dat men zich in de tegenwoordigheid der genadige Freule vergeet; verstaat gy my? hebt gy gehoord? gy — gy. —

CORNET.

Wat, Kaerel! heet gy my gy?

FREULE LOUISE.

Om 's Hemels wil, Wallendorf, maatig u, en
gy.

gy, Heer Cornet, herinner u aan het geen u de Majoor bevoorens zei.

CORNET.

Juffertjen! — hoe spytig!

Heer van WALLENDORF.

Heer Cornet, ik zeg u nogmaals, neem het behoorlyk *respect* voor een Dame in acht, of —

CORNET.

Dat zult gy, Dorpjonker, my toch immers niet willen leeren?

Heer van WALLENDORF.

Genadige Freule, doe my de gunst, dat ge u naar Mevrouw uw Moeder begeeft.

FREULE LOUISE.

Ja, Wallendorf, maar gy moet met my gaan.

Heer van WALLENDORF.

Dat zal ik; — Heer Cornet, zoo ge nog een druppel eer in het lyf hebt, zoo wacht my hier af.

CORNET.

Zy zal niet heengaan.

Heer van WALLENDORF.

Te rug, rampzalige! verwaatene, wy spreken elkander.

(Freule Louise en de Heer van Wallendorf vertrekken.)

Z E V E N D E T O O N E E L.

DE CORNET en vervolgens DE WACHTMEESTER.

CORNET, (*alleen.*)

Dat is een D..... Kaerel! wacht Dorpjonker,

ker, lompe Edelman, ik zal u fluks, het leder door myne Husfaaren eens laten opflikken.

EISENBART, (*treedt binnen.*)

Myn Heer Cornet, ik heb de cer u te melden, dat 'er voeragie in overvloed aangeschaft is, en dat het ook niet aan *Vivres* ontbreekt.

CORNET.

Goed! ik had u anders eens geleerd.

EISENBART.

Myn Heer Cornet, ik ken myn verplichting aan de bevelen myner Overheden, en ik heb dus alles naar myn ontvangen order uitgevoerd.

CORNET.

Kaerel, redeneer niet.

EISENBART, (*haalt de schouders op.*)

Gy hebt nu verders niets te bevelen?

CORNET.

Blyf, Kaerel, zeg ik.

EISENBART.

De Majoor heeft my by zich onthouden.

CORNET.

De Majoor? ja, dat geloof ik, — op dat ge my weder aanklaagen kunt, want niemand dan gy, oude Hond, heeft aan den Majoor die Historietjens, die leugens verhaald.

EISENBART.

Leugens! — leugens zyn 'er nooit uit myn mond gekoomen; maar, Heer Cornet, verschoon myn ouderdom, myne graauwe hairen; 44 Jaar dien ik den Koning, ik heb 11 kwetsuuren, en met dat alles, men blyft toch ook een mensch.

CORNET.

Ha! wat wilt gy daar mede zeggen, Kaerel?

EISENBART.

Met het byvoegfel, *braave* Kaerel, dan bedank ik 'er u voor, Heer Cornet, anders — heeft ieder gal, en ik zei u zoo even, men blyft toch altoos een mensch.

CORNET.

Wat? gy verliest het *respect* tegen de *subordinatie*.

EISENBART.

Dat moogt gy veelligt, maar de oude Eisenbart heeft nog magt genoeg over den ouden Adam, om hem tot zwygen te brengen. Heer Cornet, ik moet naar den Heer Majoor.

CORNET.

Om te klaagen.

EISENBART.

Dat zal zich vinden.

CORNET.

Ik hou u, dat ge onder de voet rolt.

EISENBART, (*glimlagchend.*)

Dat zal zich vinden.

CORNET.

Gaa, maar wanneer gy den Majoor één woord van ons onderhoud zegt, zult gy myn wraak gevoelen.

EISENBART.

Het is te vermoeden.

CORNET.

Wat heeft hy 'er aan, dat hy zich zyne Officiers tot vyanden maakt?

EISENBART.

Hemel! dan was de Heer Cornet de eenige in het Regiment, — zie, lieve Heer Cornet, onze braave Overste, uwe Heer Oom, heeft my lief, gy zyt een Jong Heer, die alles heeft, om — maar ik zwyg.

CORNET.

Blyf, en spreek uit.

EISENBART.

Ik durf niet — zulk een oude Hond moet zwyn, hy vreest den Degen.

CORNET.

In den naam des Duivels spreek vry.

EISENBART.

Gy beveelt het, goed! maar ik zeg u vooraf, de Wachtmeester spreekt niet, maar enkel de oude getrouwe dienaar van uw Heer Oom den Oversten. Reeds op Universiteiten bediende ik hem; toen hy Soldaat werd, werd ik het ook, het berouwt my niet, de Hemel loone hem; zonder hem ware ik toch maar een schoft gebleeven; nu weet ik, wat eer is; ik dien, by myn arme Ziel! enkel om de eer, en gy, Heer Cornet, wilt, tot belooning myner lange diensten, my priegelen?

CORNET.

Maar, gy hebt daarna ook. —

EISENBART.

Ik ben nog niet klaar, met uw verlof. Geloof gy dan, dat ik het zoo geduldig opgenoomen had, wanneer ik door een ander Officier zoo was behandeld geworden? Neen, ik had myn Sabel op de wacht

wacht genoomen, en my aan den staf laten melden; — maar tegen u, Heer Cornet, dien ik op de waereld zag koomen, dien ik zoo dikwyls op myn arm gedraagen heb, dien ik bemin, dien ik als myn — verschoon my — (*hy wischt zich de oogten af*) dien ik als myn anderen Zoon aanzie, tegen u zweeg ik; ik wist, dat gy eens naar my luisteren zoudt — en weet ge wat Mevrouw uw Moeder zei, toen ik ze kort voor het begin van den veldtogt bezocht? Frans, oude eerlyke Kaerel! zei zy, — ja, dan is Kaerel een heerlyke naam — myn Zoon is jong, is vuurig, wees by hem, ik bid het u, wanneer het ernstig loopt, aan u vertrou ik hem — nu! was ik gisteren niet bestendig om u heen, als uw schaduw? — braaf, braaf kweet gy u. —

CORNET.

Eerlyke grysaard!

EISENBART.

Heb dank! alles is vergeeten, al hadt gy my aanstonds met den degen naargezeeten. Ik beken het gaarne, ik heb het aan den Heer Oversten gezegd, dat gy u bevoorrens by uwe intrede hier zoo niet gedraagen hebt, als het een Officier van ons Regiment — als het den Neef van den waardigen Oversten betaanden; maar, waarom deed ik het? wyl ik u bemin, wyl 'er veel goeds in dit hart steekt; en ik hoop, dat wanneer het eerste vuur der jeugd wat uitgerookt zal hebben, gy dan zeker nog een groot man zult worden.

C 2

COR-

CORNET.

Eisenbart! lieve grysaard! ik schaam my voor u.

EISENBART.

Toch niet, lieve beste Heer Cornet, geef my uw hand; (*hy neemt ze met geweld*) voelt ge die heete traanen, die over den gryzen baard naar beneden rollen? het zyn vreugdetraanen — maar ik moet naar onzen Majeor. —

A G T S T E T O O N E E L.

HANSJEN en de Voorigen.

HANSJEN.

Genadige Heer Cornet, de Heer van Wallendorf laat u zyn Compliment maaken, en u melden, dat hy u in den Boomgaard wacht.

EISENBART.

En waar toe, myn klein Aapjen?

HANSJEN.

Ik weet het niet, maar vuur en toorn sfaalde uit zyne oogen. —

CORNET.

Ik word verlegen — te vooren. —

EISENBART.

Silentium, Heer Cornet — gaa myn Muisjen, de Heer Cornet zal aanstonds koomen, hy moet slechts nog eenige orders geeven, die gy, Meisjen lief, niet hooren moogt.

HANSJEN.

Ja, maar ik hoop toch niet, dat. —

EISENBART.

Zyt gy verdweenen; ik dacht het wel — marsch, liefjen; Heerendienst, gaat voor alle — voort, Juffertjen, voort!

N E G E N D E T O O N E E L .

D E C O R N E T E N D E W A C H T M E E S T E R .

C O R N E T .

Eisenbart!

EISENBART.

Myn Heer Cornet!

C O R N E T .

Ik mogt my de harsfens wel uit het hoofd haalen!

EISENBART.

Dat kunt ge niet, gy zyt een eerlyk man, en wat men niet doen kan, moet men niet zeggen.

C O R N E T .

Ik schaam my, dat ik *duëlleeren* moet, daar ik ongelijk heb — ik heb een onschuldig man beledigd.

EISENBART.

Duëlleeren? — dat kunt ge ook niet, dat moet ge niet doen. — Geloofst gy dan, dat, daar thans uw Landsheer uw arm, uw leeven noodig heeft, gy het aan ieder veil kunt bieden? — 't is niet meer 't uwe — ja, wannee gy eerst proeven moest afleggen, dat ge het knoflook dorst ricken,

maar neen, gy hebt ettelyke duizend getuigen, dat ge een moedig Jongeling zyt; volg dus myn raad. —

En die is?

EISENBART.

Vraag uw edel hart, dat fluistert u gewis in het oor: ik zal heengaan, ik zal tot den man zeggen: Myn Heer! ik heb u beledigd; by een andere gelegenheid wist ik, wat ik te doen had, maar nu, daar myn bloed, myn leeven, niet het myne is, en daar ik ongelyk heb, zoo —

CORNET.

Verzoek ik u versochooning?

EISENBART.

Ja, zoo spreekt een eerlievend Officier, en wie 'er hem verwyten over wilde doen, die waar' een schurk. — Meer eer, duizendmaal meer eer, dan wanneer gy den edelman aan duizend stukken hieuwt.

CORNET.

Koom, waardige Grysaard, gy zelf zult 'er getuigen van zyn.

EISENBART.

Ha! Heer Majoor, Heer Majoor, had ik ongelyk, toen ik zei: die man zal nog het sieraad en de eer van het Regiment worden.

(Einde van het Tweede Bedryf.)

DERDE BEDRYF.

(Het Tooneel verbeeld de Kamer van den Majoor.)

EERSTE TOONEEL.

DE MAJoor alleen, *(diepzinnig op- en nedergaande.)*

Altstein? — neen, zoo heet de Kaerel niet
 — en zy toch zyn Vrouw? — ik moet ze na
 verloop van zestien Jaar weder aantreffen —
 Ja, om de wond, die reeds lang een lidteeken
 moest hebben, weder op te krabben — ô, zy
 bloedt! — en zulk een ellendig, gevoelloos schep-
 sel; zulk een dom Landjonker in het bezit myner
 Caroline? myner? — Ja, zy was de myne —
 woede! — wraak! — ha! nu zal hy voelen,
 — de Heer Baron — wat vyanden heeten —
 hy zal — hy zal — doch neen! foei, laag ge-
 dacht! — hy zal gevoelen, dat ik — niet meer
 weet, wat 'er in my omgaat. Myn hart is gefolterd
 — doorboord — Uckerswalde, bedenk, wie gy
 zyt, — tot hier toe een man van eer —

TWEDE TOONEEL.

DE MAJoor EN DE AMPTSINSPECTOR, *(die zacht en met groote buigingen in de Kamer treedt.)*MAJoor, *(wordt hem niet aanstonds gewaar, en vaart voort.)*

En wat wilt gy? u wreken? — de Vrouw, die

gy aanbadt — nog aanbidt tot een voorwerp van —
(hy ziet den Amptsinspecteur.) Kaerel! wie zyt gy?
wat wilt gy? schurk, gy beluistert my? ha, verd....!
wanneer ik uw tong niet —

AMPTSINSPECTOR.

Allergenadigfte Heer Majoor! ik ben — ik
ben —

MAJOOR.

Spreek, Kaerel, spreek!

AMPTSINSPECTOR.

De Amptsinspecteur, die overeenkomstig zyn or-
der —

MAJOOR.

Nu goed! maar waarom kooft ge nietzoduide-
lyk, dat men u hoort? waar toe dat sluipen?

AMPTSINSPECTOR.

Het onderdaanigst — schuldigste respect —

MAJOOR.

Verpligte, verpligte — ik verftaa de rest. Maar
a propos: hoe veel kost daaglyks een man aan ha-
ver en hooi, by rations gerekend, mitsgaders een
half pond vleesch en twee pond brood?

AMPTSINSPECTOR.

Dat moest eerst zeer naauwkeurig uitgerekend
worden, van buiten —

MAJOOR.

Bereeken het dan, zoo lang ik hier blyf, zal ik
het alle morgen betaalen.

AMPTSINSPECTOR.

Toch niet, genadige Heer, men weet wel wat
gebruikelyk is; kryg is kryg.

MAJOOR.

En hy is — ik wil het nu zoo hebben! maak my niet wild, ik ben het genoeg.

AMPTSINSPECTOR.

God bewaar my! maar ik moet het aan den genadigen Heer eerst pligtmatig melden.

MAJOOR.

Aan den Heer Baron ter naauwernood, maar aan de genadige Vrouw geen syllabe, zoo lang ik hier ben, verstaat ge my?

AMPTSINSPECTOR.

Zoo als de Heer Majoor genadigst beveelt — ha! ha! de genadigste Heer Overste is zeer slim, want onze genadigste Heer houdt zich alleen met de Jagt op, en laat de gansche huishouding aan de genadigste Vrouw over. —

MAJOOR.

Daar doet hy ook wel aan — gaa vriend, maak de reekening op; maar nog eens — zeg my toch, heeft uw Heer niet nog een andere naam?

AMPTSINSPECTOR.

Voorzeker — om u onderdaanigst te dienen — Altstein is slechts de naam van elken Majorraadsheer der vryë Heerlykheid; daar nu myn genadigsten Heers oudste Broeder, hoogzaliger gedachtenis, zonder mannelyke nakoomelingen storf, heeft hy den tytel als Baron van Altstein aangenoomen, maar hy schryft zich nog altoos Heer van Lillenburg, Baron van Altstein.

MAJOOR.

Lillenburg? — by den D.....! hy is het —
gaa, vriend, gaa, gaa!

DERDE TOONEEL.

DE MAJOOR, vervolgens DE WACHTMEESTER.

MAJOOR, (*alleen.*)

Dit is dan de mededinger, dien men my voortrok,
dien Caroline trouwen — moest — trouwen —
moeten? schrikkelyke gedachte! ongelukkige Caro-
line! — kan ik 'er u wel een misdryf van maa-
ken? — maar uw barbaarsche Ouders, uw verach-
telyke Echtgenoot — een waarlyk verachtelyke
Kaerel; een Vrouw te neemen, van wie men ge-
haat wordt, die men ongelukkig maakt — ha!
ware het niet in den Oorlog, niet in den dienst van
onzen Heer, dan zou ik — ik — wat zou ik?
— een deugdzaame Vrouw willen beschimpen?
want in de oogen van de waereld zou het toch een
schimp zyn. (*den Wachtmeester ziende*) Wat wilt
gy Grysaard?

EISENBART.

Ach, lieve Heer Overste! ik ben buiten my zel-
ven van vreugd.

MAJOOR.

Deel my uwe vreugde mede, want ik ken buiten-
dien slechts bitter verdriet.

EISENBART.

Wat scheelt, u beste Heer Majoor? ik bid zeer

on-

onderdaanigst om vergiffenis — het is mischien verwaandheid — maar gy verwaardigde toch anders meenigmaal den ouden trouwen Kacrel met uw vertrouwen.

MAJOOR.

Dat doe ik nog, op myn eer, oude Vriend! en juist thans heb ik een' Vriend nodig, om myn beklemd hart te verligten.

EISENBART.

Dank, duizend dank, lieve Heer Majoor!

MAJOOR.

Gy weet de geschiedenis myner ongelukkige liefde. —

EISENBART.

Ja, die heeft my dikwyls geroerd — maar 'er is toch ook een frische reeks van Jaaren over verlopen.

MAJOOR.

En heden is die oude geslooten wond weder opgereeten; ik vindde in Baronnesse van Altstein, myn liefste, myn ongelukkige Caroline weder.

EISENBART.

Wel! dat ware immers de — Hemel vergeef my myn zwaare zonde!

MAJOOR.

Niet anders, Frans, zy is het.

EISENBART.

En deeze wakkere edeldenkende Vrouw kon de uwe zyn?

MAJOOR.

En is een anders Vrouw.

EISENBART.

Dan mag de ander fluks —

MAJOR.

Ik moet met haar alleen spreken.

EISENBART.

Doe dat, lieve Heer Major!

MAJOR.

Zy heeft my zeker herkend.

EISENBART.

Wat? zou zy niet?

MAJOR.

Myn Hemel! welk een onrust vervult myn hart!
— Maar gy kwaamt straks zoo vol vreugd by my,
waar over?

EISENBART.

Over twee wakkere, edele, braave Jongens, on-
zen lieven Cornet van Droszheim, en een zekeren
Heer van Wallendorf.

MAJOR.

Droszheim?

EISENBART.

Ja, Heer Overste! zyn geboorte Stad *Jena* stak
hem alleen nog in het hoofd; die aart vermeerster-
de meenigmaal zyn goed hart; thans heeft het hart
de overhand, en nu nog wat opvoeding onder uw
opzigt, dan wordt hy volmaakt.

MAJOR.

De Vader hadt hem te lief, liet hem in alles zyn
zin; de Moeder, anders een braaf Wyf, verstaat de
kindertucht ook niet; wat volgt daar uit? de Jon-
kertjens beelden zich in: brutaal en lomp zyn, is
Sol-

Soldaaten manier, en onteeren daar door hunnen stand.

EISENBART.

Waar, waar, maar hy zal 't niet meer doen, ik staa daar voor in; maar vergun my het voorval te verhaalen: Jonker Wallendorf, een hupsche, aardige, verliefde Jongen, kwam met onzen Cornet, in het byzyn van de Freule, te saamen, zoo als nu, *sans comparaisou*, twee honden by een been knorren; de Cornet mag waarschynelyk eerst geknord hebben, en zoo bragt de Jonker de Freule in haar kamer, en liet den Cornet in den boomgaard uitdaagen.

MAJoor.

En hebben de Jonge Heertjens mischien een sneedjen gekreëgen?

EISENBART.

Foei! Heer Majoor, en ik ware 'er by geweest? — Ik weet, wat gy zeggen wilt, of fris gevochten, dat 'er de stukken afvliegen, of bedaard gebleeven.

MAJoor.

Recht zoo! ik kan het, seldrement! niet uitstaan, wanneer ik by het rapport zulk een Jongen Heer, met een moesjen over de hand, zie staan, en men hem op een zekeren toon vraagt: wat hebt gy daar? en hy antwoordt: ik heb my gekwetst; aan een *Corchet*, pleeg ik 'er by te voegen. Om ieder wijwasjen te houwen, dat 's het werk van krakeelders, dat is een gebroedfel, dat men ten besten van de menschelyke saamenleving verftikken moest; maar heeft men een rechtmaatige oorzaak, dan zie ik het gaar-

gaarne, wanneer my de Regiments Veldsheer meldt: die en die heeft een zwaaren val met het paard gedaan, dan weet een kloek Stafofficier wel, hoe veel de klok geflagen heeft.

EISENBART.

Nu zoo maakten wy het ook; de Heer Cornet heef my lief, hy veroorloft my zoo meenigmaal een woordjen te zeggen, zonder de *subordinatie* te kwetsen; ik stelde hem voor, dat zyn leeven thans den Koning toebehoort, en dat hy het niet verspillen mogt, en zoo voorts; en zoo *marcheerden* wy saamen naar den Boomgaard, daar stondt de Jonker reeds blank, de Cornet fluks naar hem toe, en zei: Heer van Wallendorf, ik heb u en de genadige Freule beleedigd, ik schaam my niet, het te bekenen, maar wel u beleedigd te hebben; ik bloos niet, u om verschooning te bidden, ik kwam van myn Majoor, hy hadt my wat streng doorgehaald, ik was heet — maar, myn Heer, zoo ge mischien gelooven mogt, dat de vrees my deeze bekenenis asperst, koom dan, ik zal my verdedigen, maar enkel verdedigen, tot gy oordeelt, voldoening te hebben, en my uwe verschooning en vriendschap te kunnen schenken; — ha! Heer Majoor! hadt gy die houding gezien, den toon gehoord, waar mede hy dat zeide — gy hadt hem gekuscht.

MAJOOR.

En Wallendorf?

EISENBART.

Stondt in postuur met zyn degen, doch niet lang,

lang, hy stak hem op, liep met openc armen naar den Cornet toe; zy omvatteden en kuschten elkan- der, en ik oude Kaerel —

MAJoor.

Zult zeker gehuild hebben?

EISENBART.

Juist niet gehuild — dat niet — maar zeker werden myne oogen nat; ja, lieve Heer Majoor, of men al zegt, weenen past geen Krygsman, — en ik denk toch, dat ik 'er een ben — ik heb evenwel myn hart niet kunnen versteen, en ik wilde het ook by myn arme ziel niet.

MAJoor.

Een Soldaat zonder gevoel, is een dier, en die- ren te *commandeeren*, is een ongeluk voor een braa- ven Kaerel, die weten veel, wat eer is — ik ben met den Cornet volkoomen weder verzoend, waar is hy?

EISENBART.

Hy badt den Jonker hem aanstonds by de genadige Freule te brengen, om daar ook een beleefden die- naar te maaken, en *excuus* te verzoeken, ik geloof echter —

VIERDE TOONEEL.

De Voorigen, vervolgens JOACHIM, en daarna DE BARONNESSE, en DE BARON.

JOACHIM.

Is het geoorloofd?

MA-

MAJOR. *(Hij gaat op de deur toe.)*
Treed binnen!

JOACHIM.

Myn Heer en Mevrouw laaten hun compliment aan uw genade maaken, en wilden gaarne den Heer Oversten opwachten.

MAJOR.

Ik zal zelf aanstonds de eer hebben hunne bevelen te ontvangen.

JOACHIM.

Zy zyn reeds aan de deur.

(De Baron en Baronesse treden in.)

MAJOR.

Ik bid zeer gehoorzaamst — ik ben gansch verlegen — ik wilde aanstonds myne opwachting maaken.

BARON.
Zeer onderdaanigste Dienaar, enkel om my van myn pligt te kwyten. —

Vrouw van ALTSTEIN.

Wy koomen met een verzoek. Heer Major!

MAJOR.

He! Vriend, zet stoelen.

Vrouw van ALTSTEIN.

Dat is niet noodig.

BARON.

Ik koom ook met een zeer groote bede: ik zou gaarne nog voormiddag een paar Haazen schieten, maar myne bedienden maaken my beangst, het ware niet veilig, de Husfaaren waren als de drommel op de schoone honden, en zoo zy my myn Lampo weder wegnamen. —

MAJOOR.

Dat zullen zy niet, die booze Husfaaren; —
Wachtmeester! *Commandeer* aanstonds twee man op
Sauvegarde by den Heer Baron.

Vrouw van ALTSTEIN.

Ik dacht, gy kost heden, uit aanmerking voor
uwen gast, uwe Jagt wel een dag uittellen.

MAJOOR.

Neen, neen, Heer Baron, jaag, om 's Hemels
wil, jaag; ik ben hier niet, om u te hinderen,
Mevrouw uw Gemaalin zal my uwe bevelen wel
melden.

BARON.

Gy moet my verschoonen, maar waarachtig zelfs
voor myn gezondheid — gisteren dorst ik niet
uit — wegens die schrikkelyke kanonnade —
ik ben straks weder te huis — ach! gy moest
myn Lampo eens zien loopen, — hy rekt zich
uit als een Zenuw, aanstonds raamt hy den Haas,
pakt hem van boven aan, en brengt hem aan het
Paard.

MAJOOR.

Voortreffelyk!

EISENBART.

Koom, Heer Baron, ik zal u een paar Jaegers
uitzoeken, die den Haas op duizend schreedden in
het leger zien.

BARON.

Dat willen wy zien, wie dat stukjen beter kan,
myn Martyn, of de Husfaaren; ik beveel my zeer
gehoorzaamst, en gy, Mevrouw schaf den Heer
VIII. DEEL. D M2.

Majoor een aangenaam onderhoud, dat hem de tyd toch niet lang valt.

MAJOOR.

Wees maar onbezorgd.

(De Baron en de Wachtmeester vertrekken.)

VYFDE TOONEEL.

DE BARONNESSE, EN DE MAJOOR.

Vrouw van ALTSTEIN, (blyft, na de verwydering van den Baron, zeer verlegen staan, ziet op haar vingers; de Majoor aan de andere zyde, op de leuning van den stoel met het oog gevestigd.)

Ik ben buiten my zelve!

MAJOOR, (ter zyde.)

Ik sidder, als een kind, doch het zy gewaagd! (overhuid) uw genade wilde my voorheen met haare bevelen vergeren.

Vrouw van ALTSTEIN.

Ik wilde alleen bidden — dewyl ik vernoomen heb, dat uw commando bestemd is, om Brandschattig in te vorderen, zoo wilde ik u zeer onderdaanigst verzoeken, wanneer gy bereids weet, hoe veel ons aandeel bedraagen zal, het ons zonder omstandigheden te zeggen, op dat men by tyds schikkingen maaken kan.

MAJOOR.

Tot nog toe weet ik niets, op myn eer! zoo veel is my alleen bekend, dat ik helaas bestemd ben, om zekere ordres, die ik ten dien einde bekoomen zal, uit te voeren. Ach! liever wilde ik altoos

een duchtige wond my laten welgevallen, dan de lieden te moeten pynigen; dit eenige slechts maakt my meenigmaal myn handwerk gehaat.

Vrouw van ALTSTEIN.

Deeze edele trek schildert my uw hart.

MAJOR, (*vat haar by de hand, die zy te rug trekken wil.*)

En enkel daar door is u dit hart bekend?

Vrouw van ALTSTEIN.

Ach! ——— laat staan, Uckerswalde!

MAJOR.

Ha! eindelyk herinnert gy u toch deezen naam? ——— het is noch altoos de zelfde, dien ik voerde, toen ik het geluk had, u in het huis uwer ouderen te kennen; ik heb hem niet veranderd ——— maar gy ——— gy hebt een anderen ——— een verachtelyken ——— een in myne ooren affchuwelyken ——— naam aangenoomen.

Vrouw van ALTSTEIN, (*met bevalligheid.*)

Niet waar, Uckerswalde, 'er was een tyd, waar in gy my gaarne met uwen naam verwaardigd hadt? daar ik echter nu niet meer de uwe zyn kan, zoo wil ik my ten minsten van het voorrecht niet berooven, het bestendig waardig geweest te zyn ——— wy zyn beiden een gruwzaam offer van het lot ——— ik moest Uckerswalde, ik werd gedwongen ——— stil, myn hart, stil ——— genoeg, Vriend, dat zyt gy toch; een heilige band schryft my pligten voor; ik kan, ik mag, ik wil den geenens niet hooren beschimpen, dien ik buiten dat reeds genoeg beledig, daar myn hart zich aan hem ontzegt; be-

looft gy my dat? — uw woord van eer hier op!

MAJOOR.

Goed, genadige Vrouw, goed, hier is het! uwe deugd roert my — alleen, helaas, zie ik steeds meer en meer de gansche uitgestrektheid van myn ongeluk.

Vrouw van ALTSTEIN.

Laat ons niet meer over het voorleedene spreken, de Almagt zelve kan gebeurde dingen niet ongebeurd maaken; een eenige zaak slechts ligt my nog op het hart; kost gy my wel voor trouwloos houden?

MAJOOR.

En toch trouwde gy met een ander?

Vrouw van ALTSTEIN.

Hebt gy my ooit lief gehad, ooit hooggeschat, schat gy my nog, twyffel dan niet aan myne woorden: God is myne getuigen! ik was onschuldig, geheel onschuldig. — Daar ons een byzondere beschikking heden wederom te saamen brengt, zoo laat ons aan de waereld toonen, dat Vriendschap de plaats der liefde inneemen kan; mag ik u de myne geheel onbepaald aanbieden? — daar de zelve geheel op deugd gegrond is, zoo heb ik geen reden om over deeze bekentenis te bloozen.

MAJOOR.

Hemel! deeze Vrouw, deeze Engel kost de myne zyn, en is het niet — is een anders Vrouw; en hoe zeer beklag ik deezen anderen, dat hy niet de gelukkigste van alle menschen is, — niet voelt, dat hy het zyn konde. — Caroline! wat meer,
dan

dan Vriend, moet ik u zyn, uw Broeder, — uw Vader — doch neen, die wil ik niet zyn, hy was te gruwzaam; dus, geliefde Zuster, om liefde, om broederlyke liefde, bid ik; ik was alleen in de gansche waereld, zonder Ouders, zonder maagschap, thans heb ik een Zuster, thans leef ik op nieuws.

Vrouw van ALTSTEIN.

Uckerswalde, waardige Vriend, wy willen elkander niet misleiden, myn eer is de uwe; ik verlang dus nog eene belofte, ó! slaa my die niet af.

MAJOOR.

Wat beveelt, wat verlangt gy? gy zyt reeds by voorraad van myne gehoorzaamheid verzekerd.

Vrouw van ALTSTEIN.

Beloofst gy het my op uw eer?

MAJOOR.

O Hemel! waar toe verlangt gy naar een betuiging, die voor my onverbreekelyk is?

Vrouw van ALTSTEIN.

Juist daarom verlang ik ze, Vriend! — Broeder, kunt gy het my afflaan?

MAJOOR.

Al kostte het my ook het leeven! — hier is myn hand.

Vrouw van ALTSTEIN.

Gy belooft dus, nooit de gelegenheid te zoeken, om met my alleen te zyn, en wanneer ze zich aantreft, die zorgvuldig te vermyden.

MAJOOR.

Dacht ik het te voren niet?

Vrouw van ALTSTEIN.

Nu ben ik gerust, nu bemin ik zonder vrees,
zonder schaamte — mynen waardigen Broeder.

ZESDE TOONEEL.

De CORNET, de Heer van WALLENDORF
en de Voorigen.

CORNET.

Ik bid verchooning, zoo ik u veelligt stooren
megt.

MAJOOR.

In het minste niet.

CORNET.

De Heer van Wallendorf heeft my verzocht, hem
aan den Heer Oversten voor te stellen; daar ik nu
de genadige Vrouw hier vind, zoo zal zy zelve de
goedheid hebben, deeze *commisfie* op zich te nee-
men.

Vrouw van ALTSTEIN.

Heer Majoor, gy weet zyn naam, veroorlof my
nog hier by te voegen, dat het een edel Jongeling,
een Vriend van ons huis is.

Heer van WALLENDORF.

Ten minsten vlei ik my te kunnen roemen, dat
niemand meer eerbied voor uw huis hebben kan.
— Heer Majoor, dewyl de Generaal Allenstern,
uw goede Vriend, myn Oom is, zoo heb ik de te-
genwoordige gelegenheid willen bezigen, om ken-
nis met u te maaken.

MAJOOR.

Myn Heer! wanneer men zich van zulk eene voordeelige zyde bekend maakt, als gy, zoo is het waarlyk een vreugd, een eer, uwe vriendschap te verwerven. — Gy ziet my strak aan? — Ik weet alles, als of ik zelf in den boomgaard mede tegenwoordig geweest ware, laat ik u omhelzen! — ik ben meenigmaal wat vuurig, ik erken het, en daar ik den Heer Cornet bemin, hem als myn' Zoon aanzie, zoo heb ik hem zekerlyk voorheen een weinig hard bejegend. — Droszheim, het doet my leed, ik kende u tot hier toe slechts altoos nog van eene zyde, zeker was het de beste zyde niet, uw tegenwoordig gedrag heeft my alles doen vergeeten. Geloof my, Vriend, wanneer men ongelyk heeft, het inziet, bekent, 'er berouw over heeft, en men dan ook *duëlleeren* moet, dan gaat alles goed, ten minsten heeft men dien stap gedaan, die een eerlyk man betaamt. — Maar die geen, die zich met zulk een voldoening te vreden houdt, denkt edeler, moediger, dan wanneer hy ook slechts op drie passen een schot deedt.

CORNET.

Beste Majoor! ik weet zelf niet, wat 'er heden morgen vroeg aan my scheelde, sedert den slag van gisteren was myn bloed nog zoo in beweeging — genadigste Vrouw, ik bloos over myn voorrige gedrag. —

Vrouw van ALTSTEIN.

Ik zie, lieve Heer Cornet, dat u het zelve zoo weinig, als de aangenoomen wilde spraak, natuurlyk was.

MAJoor.

Zie, genadige Vrouw, het is meenigmaal een ongemanierde toon, wy hebben by voorbeeld eenige Pommerfchen by het Regiment, braave Kaerels, die met het beste hart van de waereld een wet wegvloeken, en by de Husfaaren heerscht zoo een foort van gemaaktheid, *petite Maitrèse*, gelyk de Franschen zeggen, de jonge luiden maar al te gaarne naarbootfen.

CORNET.

Verfchoon my, Heer Majoor!

MAJoor.

Het was voor het laatst, Droszheim, ik zeg geen woord meer. — Maar toch een ding moet ik nog vertellen: weet gy, Heer van Wallendorf, dat myn Cornet hier gisteren als een Held gevochten heeft; wy stonden twee volle uren onder het vyandelyk Kanonvuur, het lagchen verging zelfs onzen ouden, ons, die toch anders tot diergelyke zaaken gehard zyn; en hy stond gelaaten daar — gelaaten — hoortge? want dat is de groote kunst — hy heeft u dus niet uit vrees *excuus* verzocht.

Heer van WALLENDORF.

Ik was 'er van overtuigd, een vertfaagd mensch is voor zulk een stap niet vatbaar, en de manier, de welvoeglykheid van zyn gedrag, hadden my reeds ontwapend, al had ik ook een doodelyke wond te wreeken gehad.

Vrouw van ALTSTEIN.

Ook de Heer van Wallendorf was gisteren een getuigen van uwe overwinning.

MAJOOR.

Gy waart 'er by?

Heer van WALLENDORF.

Als aanschouwer; ik stond op de hoogte by den Windmoolen van den rechter vleugel.

MAJOOR.

Wat drommel deedt gy daar? het ging 'er heet toe aan deezen vleugel; ei, ei, Jonge Heer! het was uw beroep niet, ge hadt mede wat van de spaanders kunnen krygen, en waart dan nog bovendien uitgelagchen!

Heer van WALLENDORF.

Gy hebt gelyk, Heer Majoor, maar het Krygsmansbloed stroomt door myne aderen; eens wilde ik het toch beproeven, hoe iemand dan te moede is.

MAJOOR.

Wel nu, hoe was het met u?

Heer van WALLENDORF.

Het was juist in allen opzichte het aangenaamste oogenblik van myn leeven niet.

MAJOOR.

Heer, gy zyt een braave Kaerel, ik wilde slechts uw antwoord hooren, want wie zegt: het is hem het zelfde, op een dansparty of in het vuur te gaan, die ligt; of hy is 'er zyn leeven niet by geweest. De mensch blyft mensch, het zenuwgestel wordt verbaazend geschokt, maar zoo ras men zich roert, in bezigheid raakt, yverig wordt, dan ziet men zeker niets dan roem, eer en pligt voor oogen. — En zonder deeze sporen mogt de drommel Soldaat zyn.

Vrouw van ALTSTEIN.

Goed, lieve Heer Majoor: dat Officiers door deze dryfveeren tot Heldendaaden kunnen aangewakkerd worden, dat begryp ik zeer wel; maarden gemeenen man, die dikwyls gedwongen dient, geen ander uitzigt, dan ellende, armoede en wonden voor zich ziet, wat dryft dien aan?

MAJOOR.

Ook by veelen de bloote eer; gelooft gy, genadige Vrouw, dat myn oude Wachtmeester voor iets anders dient? by veel slechte Kaerels is het enkel een vaardige rekenkunst, die hen braaf maakt; zy berekenen naamentlyk, dat het gevaar, wanneer zy wyken, van achteren gewisfer, en hun gezwinder op den halszit, en dat zy het door een gelukkig toeval van vooren eer ontkoomen kunnen; zeker wil deze dwang by Philosoophen niet voegen, maar de *argumenten* van groote Heeren zyn zoo bondig, dat 'er niets tegen in te brengen is.

ZEVENDE TOONEEL.

FREULE LOUISE en de Voorigen.

FREULE LOUISE.

Wanneer gy het beveelt, lieve Mama, kan 'er aangericht worden.

Vrouw van ALTSTEIN.

Myn Heer de Majoor! het hangt van u af.

MAJOOR.

Myn genadigste, zulk een allerlieffte bode maakt eensklaps gewillig.

Vrouw

Vrouw van ALTSTEIN.

Maar zullen de andere Officiers ook niet hier in koomen?

MAJOOR.

Neen, myn genadigste Vrouw, zy durven hunnen post niet verlaaten — ik zelf zou veeligt niet, maar — maar — nu, wanneer uw genade hun wat koud eeten en ettelyke *Boutelles* Wyn wilde toefchikken, zullen ze oneindig verpligt zyn.

Vrouw van ALTSTEIN.

Het zal aanftonds gefchieden.

MAJOOR.

Dat is zeker uw *charmante* huishoudfter?

Vrouw van ALTSTEIN.

Geen ander; ik heb myn Dochter voor het huishouden opgevoed, op dat ze nimmer aan een eerlyken man eens tot last worde.

MAJOOR.

En die eerlyken man, die zoo een last op zich neemen zal, (*hy klopt Wallendorf op de fchouders*) is die nog niet uitgezocht?

Vrouw van ALTSTEIN.

Dat ftaat enkel aan myne Dochter, doch ik zou zelve lust hebben, om voor Wallendorf een goed woord te doen.

Heer van WALLENDORF, (*kust de Baronnesfe teder de hand.*)

Beste, vriendelykfte Moeder!

MAJOOR.

Hoe, jonge Heer, is de zaak reeds zoo zeker? hal ik merk wel, hier is geen voorbede meer noodig — maar, myn lieve Freule, wanneer ik in uw

uw plaats ware, zoo zou ik dien hoogmoed bestrafen, en hem van nu af de zak geeven.

FREULE LOUISE.

Beste Moeder — lieve Heer Majoor!

MAJOR.

Ik zie het wel, myn raad deugt deeze reis niet. — God zegen u beiden, en schenk uwe waardige Moeder den troost, om nog lange jaaren een getuigen van den gelukkigsten Echt te zyn — goed op goed geënt, brengt ook zeker goede vruchten voort; ik moet de Bruiloft bywoonen, en ik bid daarom, genadigste Vrouw, geen tyd te verliezen, want wy Husfaaren worden altoos niet oud op eene plaats. — Wat brengt gy?

AGTSTE TOONEEL.

Eene ORDONNANZ en de Voorigen.

ORDONNANZ.

Brieven van den Heer Generaal Allenstern; ik heb 'er nog geen uur over gereeden, schoon de weg ruim vyf kwartier rydens is, het werdt my zoo bevoolen; het staat op den brief; van myn Bruintjen spyt het my, hy heeft het kwaad.

MAJOR.

De drommel zal hem niet haalen; gy kunt hier blyven; een ander zal met het antwoord heengaan; zeg het den Wachtmeester, dat hy 'er ordres toe geeve.

ORDONNANZ.

Heeft de Heer Overste nog wat te beveelen?

MA-

MAJOOR.

Niets — dan alleen, dat ge uw Paard goed bezorgt — wacht, daar, dat is voor u. (*de Ordonnantz vertrekt*) Myn genadige Vrouw, ik bid verschooning; ik zal aanstonds volgen, ik moet deezen slechts eerst doorleezen en beantwoorden.

Vrouw van ALTSTEIN.

Gy herinnert u, Heer Majoor, wat ik u van te vooren verzocht; geen omstandigheden, ik bid het nogmaals.

MAJOOR.

Gy beveelt het, en ik gehoorzaam u. — Myns Heeren, begeleid de Dames, en gy, Droszheim, zend my den Wachtmeester hier. — Ik beveel my aan uw genade.

(*Zy vertrekken alle; de Majoor begeleidt hen tot aan de deur, en koopt, met den Brief in de hand, zeer diepzinnig naar het voorste gedeelte van het Tooneel te rug.*)

NEGENDE TOONEEL.

DE MAJOOR, (*alleen.*)

Ik moet u opbreeken; maar, waarlyk! ik vrees, ik vrees — daar is zeker ongeluk, jammer, ellende, veelligt zelfs vuur en vlam in vervat — maar waarom begon men dit soort van vyandelykden tegen ons? men zal zeker *represailles* gebruiken willen, en ik moet het werktuig zyn — doch mogelyk ook niet, ik wil zien! (*hy breekt het pakket open*) eerst een brief van den Generaal; (*hy leest*) „ Gy zult u verwonderen, Heer Broeder,
„ over

„ over de strengheid, waar mede men te werk zal
 „ gaan; maar het zyn de hoogste orders, men wil
 „ affchrik verwekken” — ja veelligt nieuwe onderdaanen affchrikken — „ voorbeelden geeven,
 „ en *represailles* gebruiken” — ik zei het toch
 wel, *represailles* maaken slechts ongelukkige lieden,
 de groote Heeren bekreunen 'er zich drommels weinig om. — „ Gy zult u, door het spoedig vol-
 „ trekken van uwen last, een verdienste maaken”
 — dat is te zeggen: ik moet de kunst, om duim-
 yzers aan te schroeven, goed verstaan — „ de
 „ lyst bevat de sommen, die elk oord binnen 24
 „ uren op moet brengen; de bylaag onder A be-
 „ treft den Baron Altstein in het byzonder.” —
 (hy zoekt haastig de Bylaag, leest ze door en slaat zich
 voor het voorhoofd) Millioenen Donders, die slag
 treft my! — 't is verbaazend! waarlyk! hoe zal
 ik — He! is 'er niemand? — (Joachim treedt
 binnen) waar is de Amptsinspector? — schurk!
 spreek, gezwind, hebt gy geen tong? — ga
 loop, breng my in zyn kamer, voort!

(Hy gaat zonder muts en sabel, die op Tafel blyven
 leggen, af, terwyl hy Joachim voor zich heen
 stoot en geheel buiten zich zelve is.)

(Einde van het Derde Bedryf.)

VIERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

DE MAJOR EN DE AMPTSINSPECTOR.

MAJOR, (*brenge den Amptsinspecter, dien hy
aan de hand binnen sleept, en sluit de deur
achter zich toe.*)

Heer! zuivere waarheid, hoe veel hebt ge in
kas?

AMPTSINSPECTOR.

Niet veel, uw genade!

MAJOR.

Des te slimmer! maar hoe veel?

AMPTSINSPECTOR.

Ik moet het eerst by een reekenen.

MAJOR.

Gy moet ook altoos eerst bereekenen — omtrent?

AMPTSINSPECTOR.

Omtrent drie duizend Ryksdaalders.

MAJOR.

Dat u de D.... aansonds drie duizend maal
voor den kop slaat, tusfchen drie en tusfchen veer-
tig duizend Ryksdaalders is nog een verd.... on-
derscheid. — weet gy geen raad te schaffen?

AMPTSINSPECTOR.

Thans in deeze hagchelyke tyden, waarlyk. —

MAJOOR.

En meent ge niet, dat de Heer zyn geldkist?

AMPTSINSPECTOR.

O! die is zeker ledig, want het gereede geld is eerst voor drie weeken tot aankoop van de heerlijkheid Wehnsdorf heen gegaan, en de Baronesse heeft haare Juweelen niet by zich, die zyn op zekere plaats in bewaaring.

MAJOOR.

Hemel! zoo is 'er dan geen redding?

AMPTSINSPECTOR.

Ach! genadige Heer Majoor, wat is dat?

MAJOOR.

Gaa, en houd u geslooten — uw hoofd zal 'er myn borg voor zyn.

AMPTSINSPECTOR.

Geen woord uit myn mond — genadige Heer!

(Hy vertrekt.)

T W E E D E T O O N E E L.

MAJOOR, *(alleen.)*

Zoo moet ik dan het werktuig zyn, om debeste, de waardigste Vrouw den dolk in het hart te stooten! — om zes uren, wanneer het geld niet by een is, moet ik het slot in brand steeken — gehoorzaam ik niet, luister ik naar de stem der menschelykheid, dan breek ik myn plicht — Hemel! — Hemel! dat heet niet krygsman, dat heet moordbrander te zyn — veertig duizend Ryksdaalders — en waar moeten die van daan koomen? — en dan nog den Baron daar by in hegtenis

nis neemen? — Hemel! welk een ysfelyke toestand voor my, de dood zelfs ware my minder verschrikkelyk — (*terwyl de Wachtmeester binnentreedt*) waar blyft gy zoo lang, myn Oude?

DERDE TOONEEL.

DE MAJOR EN DE WACHTMEESTER.

EISENBART.

Zoo ras my het bevel van den Heer Oversten aangekondigt werdt, ben ik spoorflags herwaarts gelooopen. — Maar om 's Hemels wil, wat is 'er toch voorgevallen?

MAJOR.

Alles, Frans, alles, wat my van myn zinnen mogt brengen — heden avond om zes uren brandt het Slot aan alle vier de hoeken.

EISENBART.

Rechtvaardige Hemel!

MAJOR.

En de Baron moet als Arrestant in het Hoofdkwartier gebragt worden.

EISENBART.

En deeze ordre hebt gy door die Ordonnanz bekoomen?

MAJOR.

Ja! — men heeft den Baron aangegeeven, als of hy met de vyanden in een geheime verstandhouding was; en wanneer de veertig duizend Ryksdaalders Brandschatting niet aanstonds opgebragt worden, moet ik, tot schrik van anderen, het Slot in

brand steeken, wyl het hoog ligt, op dat het de vergaderde stenden ter deeg zien, en des te eerder de *Contributie* inwilligen.

EISENBART.

Nu, dan zy, van heden af, het handwerk vervloekt — ik diende om eer, uit liefde voor u, Heer Majoor! ik heb zoo veel, dat ik leeven kan, ik gaa liever achter de maafters airen leezen.

MAJOOR.

Ik blyf ook niet langer, ik gaa naar Courland, en gy koopt mede.

EISENBART.

Ja, — ondertusfchen evenwel zal toch het Slet branden — Heer Majoor, is 'er dan geen middel?

MAJOOR.

Geld is het eenige middel, en waar dat van daan gekreegen? ja, ware Courland aan het eind van dien tuin, dan zou ik 'er om lagchen, maar nu — ik heb slechts omtrent een drie-duizend Daaldertjens by my; waar strekt dat toe? — (*hy staat zich voor het hoofd*.) Ik zou raazend worden.

EISENBART.

Lieve Heer Majoor, twee honderd Louis d'Ors staan 'er van my tot uw bevel, zeer gaarne met vreugd.

MAJOOR.

Dank, Vriend! ik staa voor alles — wanneer ik nog by het Regiment stond, veelligt zou ik by de kas zoo veel crediet — maar alles vruchteloos — dwaasheid — alle hulpmiddelen afge-
sneeden —

EISENBART.

Maar hebben dan die luiden geen geld, geen versierfelen, Zilver, Juweelen?

MAJOOR.

Ja, zulke zaaken houdt men ook in den Oorlog by zich.

EISENBART.

Nu, dan brande het oude Slot! brand gy dan en de drommel, maar mogten ook met u alle achterklappers verbranden, die den Baron aangeklaagd hebben, want die is gewis onschuldig, die geeft geene andere narichten, dan ten hoogsten aan zyne honden, waar een Haas steekt.

MAJOOR.

Stil, Frans, daar valt my juist thans een gedachte in, — het is nog naauwlyks twee uren, loop, roep my Wallendorf hier! gaa, oude Jongen.

(De Wachtmeester vertrekt.)

VIERDE TOONEEL.

DE MAJOOR en vervolgens WALLENDORF.

MAJOOR, *(alleen.)*

Ja, dat ware nog het eenige middel — de Hemel gaf my deeze gedachten in — hoe gelukkig zal ik zyn; wanneer ik haar van myne Vriendschap — ja, zoo moet het heeten — overtuigen kan. — *(Wallendorf treedt binnen)* Ha! hier is Wallendorf, koom, een paar woorden onder eerlyke lieden zyn beter dan een preék. — Lees deeze ordre!

dre! (*terwyl Wallendorf vol ontroering leest, treedt de Majoor naar de Tafel, en onderschryft een volmagt.*)

Heer van WALLENDORF.

O Hemel! ik ben des doods!

MAJOOR.

Deeze order is van den Generaal Allenstern onderschreeven, hy is uw Oom — myn Hartvriend — uw paard is moede, neem het beste van de mynen — ryd het dood — hier is myn volmagt — gy wilt Freule Louise trouwen — meer behoef ik u niet te zeggen. — Doch nog ééne zaak. — Ik kende de Baronnesse nog als Freule, ik hoopte haar te trouwen, haare Ouders dwongen ze, om den Baron te neemen, en ik werd de ongelukkigste van alle menschen, dat ben ik nog — maar door u hoop ik my weder te overtuigen, dat 'er nog geluk in de waereld te vinden is.

Heer van WALLENDORF.

Ik heb u verstaan, Heer Majoor, ik wil vliegen — 'er moest geen gevoelig hart meer in de waereld zyn — maar ook dan — dan blyft 'er nog een middel overig — de paalen, die ons hier insluiten, zyn overal open. (*hy vertrekt loopende.*)

MAJOOR.

Edele Jongen, zoo als gy, denk ik ook.

VYFDE TOONEEL.

JOACHIM en de Voorigen.

JOACHIM, (*met een servet in de hand.*)
Genadige Heer, daar is aangericht!

MAJOR.

Ik weet het, maar ik heb nog wat te doen, ik kan niet koomen.

JOACHIM.

Het eeten word koud.

MAJOR.

Eit het mag yskoud worden, ik bid, men moge slechts voor my wat bewaaren, ik kan thans niet eeten.

JOACHIM.

Nu, zoo als gy beveelt.

MAJOR.

Is de Heer Baron weder te huis?

JOACHIM.

Hy is straks weder te huis gekoomen — de Hemel is by hem gemakkelyk te verkrygen, hy heeft vyf haazen geschooten, hy heeft ze zelf met hooger hand de trap op geslept — ja, dat zich iemand eens onderfondt, hem te helpen! — hy zal zeker by u koomen — daar is hy reeds zelf in eigen persoon.

MAJOR.

Laat ons, en verontschuld my — Bezigheden veroorloven my niet, aan tafel te verschynen.

(Joachim gaat heen.)

ZESDE TOONEEL.

DE MAJOOR EN DE BARON.

DE BARON, (*vyf Haazen met zich voortsleepende.*)

Daar, lieve Heer Majoor, zie, hoe gelukkig —
vyf Haazen — geen enkelen misgeschooten.

MAJOOR.

Ik feliciteer u, Heer Baron, maar —

BARON.

O! gy hadt den laatsten eens moeten zien, ha, ha, ha, dat was een slim beest: toen Lampo hem grypen wilde, fluks maakte hy kromme sprongen — maar een van de Husfaaren, die by my waren, dat is een gansche kaerel, die schoot hem voor, en straks! hadt hem myn Lampo by de achterloopers.

MAJOOR.

Heer Baron, laaten wy dat alles daar, en —

BARON.

Ik bid, myn beste Majoor, dien kaerel moet ge me ten minsten tot Onderofficier maaken — zoo als die man de zaak verstaat — zonder hem was de Haas te —

MAJOOR.

De Haas! —

BARON.

Ja, zonder hem ging de Haas verlooren, want digt voor de struiken *coupeerde* hy hem den pas — hoe heet toch die Husfaar? — ja, nu weet ik het, Danneberger heet hy.

MAJOOR.

Heer Baron, luister naar my, zonder my in de rede te vallen, ik ben een Vriend van uw huis —

BARON.

Het grootſte bewys hier van is, zoo gy my Danneberger tot Onderofficier maakt.

MAJOOR.

Dat kan niet weezen, de kaerel is zelf een Haas; genoeg van hem, en luister naar my: ik heb order, u, myn Heer Baron, in *arrest* te neemen, en als *Arrestant* in het Hoofdkwartier te brengen.

BARON.

My? Heer Majoor? my?

MAJOOR.

U zelven; men houdt u verdacht, tegen ons geheime narichten gegeven te hebben, en daar is een *Commissie* benoemd —

BARON.

Een *Commissie*? ó wee my, ik ben verlooren!

MAJOOR.

Gy zyt een man, dus bedaard, rustig, Heer Baron! of gy zyt onschuldig, of de beschuldiging is gegronnd; zyt gy waarlyk onschuldig, blyf dan onbezorgd; zyt gy het niet, dan moet men op midde-len denken, om u kragtig te helpen.

BARON.

Ach, lieve Hemel! onschuldig ben ik, onschuldig, als een eerstgebooren kind.

MAJOOR.

Goed, ik vertrouw op uw gezegde, en dan zal de geheele Historie niet veel te beduiden hebben;

ondertusfchen zyt gy toch myn Arrestant op uw woord.

BARON.

Ik wil een ligchaamelyken Eed afleggen.

MAJoor.

Dat neem ik niet aan; zal ik de waarheid zeggen: — wanneer ik op het woord van een man van eer, niet vertrouwen kan, dan stel ik nog veel minder vertrouwen op den eed; — ondertusfchen op uw woord af, dat gy u niet zonder myne kennis, van uw Slot verwyderen zult.

BARON.

Daar is myn hand!

MAJoor.

Goed! — maar nu heb ik nog een *Commissie*, — Myn Heer! het valt my zwaar, veelligt zwaarder dan u zelve — antwoord my openhartig — hoe veel geld kunt gy by een brengen.

BARON.

Geld? gy wilt geld van my? Heer Majoor, is dat vriendschap?

MAJoor.

En gy kunt u inbeelden, dat ik uw geld voormy zelve hebben wil? — voor den D....., Heer, wanneer gy niet — maar u, u vergeef ik alles, wie van een braaf man zoo denkt, die kan niet beledigen — foei! ik fchaam my van uwent wege! — Dus, myn Heer, wanneer men het u dan zoo droog recht uit zeggen moet — en zoo verdient gy het — heden om zes uren 40,000 Ryksdaalders voor de Generaale Krygskas, of het Slot brandt aan alle vier de hoeken.

BARON.

Ontneem my liever aanstonds het leeven —

MAJOOR.

Daar is niemand mede gediend.

BARON.

Myne overwyze Vrouw heeft my in al dit ongeluk gestort.

MAJOOR.

Rampzalige! dank den Hemel op uw knieën, dat gy zulk een Vrouw hebt, zonder haar — zoo het branden niet op zich zelf affchuwelyk ware, — zou men de klok een paar uren vóórzetten.

BARON.

Ik weet niet, hoe ik dat opneemen moet.

MAJOOR.

Zoo als gy wilt — herinner u, dat gy myn Arrestant zyt; schaf raad, ik zal middelerwyl de noodige toebereidselen maaken, om hout, stroo en spek herwaarts te laten brengen — drie vierde vóór zes uren, geld of vuur! — Gaa op uw kamer, ik zal intusfchen met Mevrouw uw Gemaal in maatregelen neemen, om veelligt ten minsten de Meubelen te behouden. *(De Baron gaat heen.)*

ZEVENDE TOONEEL.

DE MAJOOR, *(alleen.)*

Verdient zulk een schepsel wel medelyden? aan zoo een waardige Vrouw het uitmuntendste voorbeeld steeds voor oogen te hebben, en evenwel een onaandoenelyk gevoelloos blok te blyven! Hemel!

mel! wanneer ik maar eerst van myne zaak zeker ware; de angst zou hem ten minsten een weinigjen pynigen. — Ik moet naar haar toe — maar hoe zal ik het haar voorstellen? — Hemel! help my slechts uit deezen nood.

ACHTSTE TOONEEL.

(De Kamer van het eerste Bedryf.)

DE BARONESSE, FREULE LOUISE
en HANSJEN.

HANSJEN.

Niet anders, genadige Vrouw, hy vloog op het paard van den Majoor, en als een pylverdween hy.

FREULE LOUISE.

Heeft Wallendorf niets gezegd?

HANSJEN.

Neen, in het geheel niets — hy zag 'er zeer rood uit, als met bloed overgooten; zyn paard en de ryknecht zyn hier gebleeven; ik heb het Hans gevraagd, die heeft bevel, om hier te wachten.

Vrouw van ALTSTEIN.

Zonderling genoeg; de Ordonnanz moet iets medegebragt hebben, dat zonder twyffel ons aangaat.

FREULE LOUISE.

Wat kon dat zyn, beste moeder?

Vrouw van ALTSTEIN.

In Oorlogstyden laat zich alles vermoeden — ik ben 'er op gewapend, en wacht ons lot af.

HANSJEN.

De Majoor heeft ook den Amptsinspecter by
zich

Zich gehad; die zei, hy was ontzagchelyk boos geweest.

FREULE LOUISE.

Hy heeft ook niet willen eeten.

HANSJEN.

Hier komt hy zelf.

NEGENDE TOONEEL.

DE MAJOOR en de Voorigen.

Vrouw van ALTSTEIN.

Gy hebt niet, volgens de afspraak, ons de eer willen vergunnen, om met ons te spyzen.

MAJOOR.

Het was my niet moogelyk, ik bid onderdaanigst om verschooning, ik heb zeer veel te doen gekregen. — Maar ik wenschte thans, de eer te hebben, om met uw genade alleen te spreken.

Vrouw van ALTSTEIN.

Hansjen, laat ons alleen; — myn Dochter is myn Vriendin, myn vertrouwde, in haar byzyn kunt gy vry spreken. (*Hansjen vertrekt.*)

MAJOOR.

Genadige Vrouw, gy beveelt het; wanneer gy nu kon weeten, hoe zwaar het myn hart valt, u zeker naricht mede te deelen, ô gewis, gy zoudt medelyden met my hebben!

Vrouw van ALTSTEIN.

Heer Majoor, ik begryp ligt, dat deeze narichten onaangenaame bevelen betreffen, die gy ons hebt aan te kondigen; spreek vry, en al zou het my
myn

myn leeven kosten, zoo wilde ik het met vreugd opofferen, schoon ik my van geen misdaad bewust ben.

MAJOOR.

Neen, genadigste, edelste Vrouw, dit niet; maar ik heb, helaas! op uitdrukkelyk hoog bevel, vooreerst uwen gemaal in *arrest* moeten neemen.

FREULE LOUISE.

Hemel! myn Vader in *arrest*?

MAJOOR.

Dat is nog het minste; kwaadspreekers hebben hem naar gegeven, dat hy een geheime *Correspondentie* met den Vyand tegen ons onderhoudt; maar zoo als ik zei, dat is het minste.

Vrouw van ALTSTEIN.

Het minste, zegt gy? — Heer Majoor, gy houdt dat voor een kleinigheid? ha! wilde God, dat myn man voor den dienst van onzen Landsheer lyden moest! — waar door myn Gemaal zich verdacht zou gemaakt hebben, begryp ik niet; gy kent zyn hartstocht; deeze alleen beheerscht hem, — voor myn man staa ik in; maar, Heer Majoor, voor my zelven had ik niet ingestaan, wanneer ik zoo gelukkig geweest ware, om myn Vaderland een dienst te bewyzen —

MAJOOR.

En ons allen, zonder uitzondering, met tak en wortel te kunnen uitroeijen.

Vrouw van ALTSTEIN.

Neen, Heer Majoor, dat niet, doch gisteren morgen vroeg bad ik zeer yverig voor myne landslieden; thans, daar men my nieuwe pligten oplegt, houd

houd ik my verbonden , om aan de zelven getrouw te blyven; de geringste flap tegen de uwen ware een misdaad, en daar ben ik niet vatbaar voor.

MAJOOR.

Toen ik bevoorens zei, dat het arrest van den Heer Baron het minste zy, zoo geschiedde dit met oogmerk, dat, wyl ik hem zelf naar het Hoofdkwartier geleiden zal, ik middel hoop te vinden, om zyne onschuld aan den dag te leggen; ik zelf zal zyn verdeediger zyn; en wyl 'er niets schriftelyks tot zyn lasten is, zoo zal ik hem uw genade ras weder te rug brengen.

Vrouw van ALTSTEIN.

Ik zal myn Gemaal verzellen, Heer Majoor!

MAJOOR.

Maar genadigste Vrouw —

Vrouw van ALTSTEIN.

Het is beslooten! — en gy, Uckerswalde, kost my raaden, myne pligten en gevolgelyk myne eer te kwetsen?

MAJOOR.

Neen, dat wil ik niet — ons vertrek echter is eerst op morgen bepaald, in dien tusfchentyd, genadigste Vrouw, konde 'er nog veel voorvallen, waar by — de tegenwoordigheid van uw genade — noodig zyn mogt —

Vrouw van ALTSTEIN.

Wat kan 'er voorvallen? — Gy pynigt my met deeze afgebrooken woorden! spreek, is het een ongeluk, dan ben ik verzekerd, dat gy het niet veranderen kunt, anders ware het reeds afgekeerd,

keerd, en boven dien wil ik het liever uit den mond van een vriend hooren.

MAJOOR.

Goed! hoe veel gelds kunt gy in weinig uren by een brengen?

Vrouw van ALTSTEIN.

Zeer weinig duizend Daalders, met dat 'er by gerekend, wat gy my borgen kunt. — Gy ziet, dat ik u als vriend beoordeel.

MAJOOR.

Dank, duizend dank, voortreffelyke Vrouw! gave God, dat ik u met myn leeven dienen konde, maar helaas de ontroering verrast my — zoo onverwacht — met zoo kort een uiffel —

Vrouw van ALTSTEIN.

Hoe sterk is de som, die men van ons verlangt?

MAJOOR.

Veertig duizend Ryksdaalders, en die moeten om zes uur opgebracht zyn, of —

Vrouw van ALTSTEIN.

Of gy zult ons laten uitplunderen?

MAJOOR.

Neen, genadigste Vrouw; niet een speld; veroorlof my veeleer, dat ik alles in zekerheid laat brengen.

Vrouw van ALTSTEIN.

Ik verftaa u, gy moet myn huis in brand laten fteeken; Heer Majoor, hoe moeiljelyk u een diergelyke volvoering van uwe pligten moet vallen, zoo volvoer uw bevel, — ik zal onverschrokken zyn.

MAJOOR.

O! konde ik deezen last met myn bloed afkopen — maar, wy willen alle hoop nog niet oopgeeven, Wallendorf is naar zyn' Oom, den Generaal Allenstern gereeden.

FREULE LOUISE.

De goede Wallendorf!

MAJOOR.

Een braave Jongen, uwer volkoomen waardig, Freule! — ik hoop zeker, dat hy —

VROUW VAN ALTSTEIN.

Wy willen ons niet vleijen; hoe meer men 'er zich op toelegt, om uit den afgrond langs een glad- den wand op te klouteren, des te dieper valt men. — Daar gy verlof geeft, om alles op te ruimen en in veiligheid te brengen, zoo gaa ik met myn Dochter daar toe het noodige gereed maaken, maar mogt deeze stap, als een gevolg van uw medelyden, u een strenge verantwoording op den hals haalen, dan offer ik ook dit alles met vermaak aan de vlammen op.

MAJOOR.

Neen, genadigste Vrouw, by myn eer, daar wordt enkel van het Slot gesproken; ik zelf zal met myn volk de overige gebouwen zoeken te beschermen en te redden; en indien zich redelykheid en menschenliefde met een gruwzaame verpligting laten verbinden, zoo ben ik verzekerd, dat de Generaal Allenstern zelf my van de vreugd berooven zal, om u te kunnen dienen, hy zal zeker —

T I E N.

TIENDE TOONEEL.

DE WACHTMEESTER en de Voorigen.

EISENBART.

Heer Overste, ik heb iets te melden.

MAJOR.

Met uw genadig verlof! — (hy treedt met den Wachtmeester ter zyde) Nu, wat is 'er gebeurd?

EISENBART.

De Heer Baron heeft zich verkleed; ik heb hem in een Liverei jas den achtertrap af naar den stal zien gaan; dat ding koont my verdacht voor.

MAJOR, (opvliegend.)

Moord en brand! dat is een schelmstuk; hy heeft my zyn woord gegeven.

FREULE LOUISE.

Zie eens, beste Mama, hoe oplopend hy is, veelligt een nieuw ongeluk, veelligt is Wallendorf —

Vrouw van ALTSTEIN.

Rustig, kind, rustig.

EISENBART.

Heer Major, vrees niets, ik heb 'er een schoetje voor geschooten; daar gy bevoorens van *arresteeeren* mompelde, zoo rook ik lont, en heb op alle wegen Husfaaren uitgezonden, die zullen den vogel op heeter daad betrappen en te rug brengen.

MAJOR.

O! wanneer gy zulk een schutgodin niet hadt, in ketenen wilde ik u —

Vrouw

Vrouw van ALTSTEIN.

Heer Majoor, ik groet u, ik zie gy hebt het druk, en gy weet, welke schielyke bezigheden my wachten.

MAJOOR.

In een oogenblik ben ik weder by u, myn geheel Commando zal helpen, tot den nagel aan den wand, alles moet gered worden.

(De Baronnesse en Freule Louise vertrekken.)

ELFDE TOONEEL.

DE MAJOOR EN DE WACHTMEESTER,
vervolgens DE CORNET.

EISENBART.

Verfchooning; lieve Heer Majoor, maar dank zy den Hemel, dat gy aan de genadige Vrouw Baronnesse van haaren schoonen Gemaal niets gezegd hebt; die waardige Vrouw hadt zich ter dood gekweld.

MAJOOR.

Niet waar, Frans, een Engel van een Vrouw?

EISENBART,

Zie, Heer Majoor, vond ik zoo een Vrouw van myn stand, die slechts het honderdste gedeelte zoo dacht, ik moest ook nog toeblyten.

MAJOOR.

Zelden, Vriend, geen twee in een eeuw ——— maar nu alles in gereedheid gebragt ——— *(de Cornet treedt binnen)* ha, gy kooft, of ge geroepen waart, Heer Cornet, ryd om een Commando, en laat u vyftig van de uitgeleezendste Kacrels uitzoecken, maak, dat zy schielyk weder te rug koomen,

aanstonds afgezeeten en in het Slot alles 'er uitgehaald, tapyten, lusters, de sloten aan de deuren, tot de nagel aan den wand moet 'er uit; maar zeg aan het volk, dat, zoo het 'ereen zich liet welgeval- len, om slechts de waardy van een speld — ja, dan zullen ze my aanstonds allen —

EISENBART.

Heer Majoor, kunt gy van onze Jongens slechts vermoeden?

MAJOOR.

Gy hebt gelyk — maar weet ik, wat ik zeg, wat 'er in my omgaat — genoeg, Heer Cornet, ik bid, ik bezweer u by myn Vriendschap, help redden, wat gy kunt.

CORNET.

Kan ik door myn yver myne beleediging in dit huis doen vergeeten, zoo zal ik my gelukkig schat- ten. Ik vlieg. (Hy vertrekt.)

MAJOOR.

Nu tot u, lieve Frans, u moet ik een *Commissie* opdraagen, die zeker de innemendste, de aange- naamste niet zyn kan, laat hout en stroo op deezen grond aanbrengen.

EISENBART.

Is 'er dan geen middel voorhanden?

MAJOOR.

God alleen regeert de harten der menschen, op hem is myn vertrouwen, — om zes uren, steek dan aan, maar dan mag dit ook het laatste oogen- blik van myn gehaat leeven zyn.

Einde van het Vierde Bedryf.

VYFDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

JOACHIM EN HANSJEN, *(gaan over het
Tooneel, een Koffer draagende.)*

HANSJEN.

Wacht een oogenblik, ik moet uitrusten — dat heet werken — maar met zulke helpers vliegt het ook van de hand!

JOACHIM.

Ja, dat is waar, alle kamers zyn leeg — nu kan men zien, hoe zy het eerst maaken moeten, wanneer zy zich aan geen in stukken slaan bekreunen.

HANSJEN.

Zoo 'er ook slechts een Vengsterglas gebrooken ware — wel nu, daar alles gered is, indien ook het oude Slot branden moet, zoo is het juist geen groote schade, om dat oude nest — de Cornet geeft zich recht moeite, hy helpt zelf mede.

JOACHIM.

De Majoor is 'er overal by, hy bidt, vloekt, geeft aan de Husfaaren geld, alleen op dat zy frisch werken moogen. — Maar weet ge wat, Hansjen, ik heb hem waarachtig iets in zyn zak zien steeken.

HANSJEN.

Wees zoo zot niet, de Majoor iets in zyn zak zien stee-

steeken — dat is de rechte tot zulk slag van zaaken.

JOACHIM.

— 't Is niet anders; toen wy bezig waren, om het kleine Cabinet te ontruimen, zoo nam hy het kleine Pourtrait van de genadige Vrouw, waar zy met den Snaphaan en den Patryshond geschilderd is, van den wand, en ging 'er mede uit, als of hy den grootsten last te torfchen hadt; ik loerde hem naar door een kiertjen, hy hief zyne oogen ten Hemel, drukte het beeld aan zyn borst, kuschte het, liet een paar traanen vallen, eindelyk stak hy het weg, en daar mede voort.

HANSJEN.

Het is zeker een gedachtenis, die hy van de genadige Vrouw bewaaren wil — maar voort, het is de laatste Koffer — ik zie den Wachtmeester koomen, zy zullen reeds geheel opruimen.

(Zy gaan heen.)

T W E E D E T O O N E E L.

DE WACHTMEESTER EN DE BARON, (in een Livreijjas, met een neêrgeflagen hoed, vermomd) en twee HUSSAAREN, met blanke Sabels.

EISENBART.

Slechts nader, Heer Patroon, koom, spreek op — hy is zeker een Spion, niet waar? hoe? — hy wil alleen met my spreken? (tot de Husaaren) treedt naar de deur, ik zal roepen. Nu, thans zyn wy alleen.

BARON.

Heer Wachtmeester, kent gy my thans?

EISENBART.

Straks had ik lust, om u niet te kennen —
gy, Heer Baron, in dien opschik? — waar toe? —

BARON.

Ik wilde —

EISENBART.

Toch niet doorgaan? — na dat ge uw woord
aan den Heer Majoor gegeven hadt.

BARON.

Ja, maar een afgedwongen woord verbindt niet.

EISENBART.

Heer, dat heeft u de Duivel wys gemaakt; gy
waart gearresteerd; de braave man denkt, hy heeft
met een eerlievend Ridder te doen, onderwyl ziet
gy om, waar de Timmerman de opening gemaakt
heeft — gedwongen! — en onder dit voor-
wendfel wildet gy den Majoor ongelukkig maaken.
— Heer Baron, by myn arme ziel, indien ik
wat te bevelen had, verschoon my, maar krom liet
ik u sluiten.

BARON.

Dat waar' toch evenwel ook al te hard, Heer
Wachtmeester!

EISENBART.

De D..... ook — ik zeg het nogmaals, de
Majoor ware ongelukkig geworden, hy hadt zeker
voor het eerst van zyn leeven in de *prison* moeten
kruipen, hy ware tot een zwaare verantwoording
geroepen, en dat alles, wyl hy u voor een braaf

man aanzag — men bedriegt zich meenigmaal, dat zie ik — Heer! gy hebt, door uw laag gedrag, alle uwe medeburgers een onuitspreekelyk ongelyk aangedaan, wie zal u in 't vervolg vertrouwen willen?

BARON.

Lieve Heer Wachtmeester, hier zyn 60 Louis d'Ors, die ik in der haast by my gestookten heb, zeg 'er toch slechts aan den Majoor niets van.

EISENBART.

Nog beter, Heer Baron, gy geeft my dat geld zeker, ten einde ik 30 pleisters op ieder oog legge, om niet te zien, wanneer ge uw paardjen beslygt, en mischien te doen, als of ge een van uw bediendens wildet heenzenden,

BARON.

Ach, lieve Heer Wachtmeester! hoe wel hebt ge het geraaden!

EISENBART.

Niet waar, Heer Baron?

BARON.

Gy zyt myn boezemvriend.

EISENBART.

En om deeze eer te genieten, zou ik een schurk worden, myne pligten schenden, myn Majoor ver- raaden — Heer! daar neem den drek op (*hy werpt hem den buidel voor de voeten*) verd.... zy de gedachte van den geenen, die my meent om te koop- pen. — Gy een Edelman? Gy —

BARON.

Dat kan ik bewyzen.

EISENBART.

Ik heb hem gezien, den schoon geschilderden
 flamboom, ik heb hem in de zaal zien hangen;
 uw Grootvader was Generaal, ik heb van hem ge-
 hoord, uw Vader Overste, ik heb ook van hem ge-
 hoord, en deeze braave wakkere Mannen zouden
 zulk een — ik had haast gezegd — gebroedfel
 voortgebracht hebben? — maak dat een gek wys.

BARON.

Heer Wachtmeester, vergeet u niet, verlies het
respekt niet.

EISENBART.

Nu, dan bid ik uw korst onderdaanigst om ver-
 schooning, want daar aan alleen ben ik *respekt*
 schuldig; het uitwendige van de paffei is opgefierd,
 maar het inwendige deugt voor den D..... niets.
 Gy daarentegen hebt de eer van een ruim veertig
 Jaar beproefd Krygsman aangetast, die enkel om
 de eer zich het vel zou laten doorbooren —
 hoewel, die ze my niet wedergeeven kan, kan ze
 my ook niet ontnemen.

*(Een Husfaar dryft eenige Boeren met hout en stroo
 belaadend, over het Tooneel.)*

BARON.

Wat wilt gy hier?

EISENBART.

Dat zal ik u verhaalen — zy brengen het noo-
 dige aan, om uw Vryheerlyk Slot in vlam te zet-
 ten. — om zes uur, op het minuut af, brandt het
 ligter laaije, of 40,000 Ryksdaalders; steek dus dat
 buideltjen op, gy zult het geld noodig hebben,
 om uw Ridderlyk goed weder op te bouwen.

F A

B A

BARON.

Wat? waarachtig? — (*De Majoor treedt binnen*)
 Maar daar is de Majoor. Heer Majoor! om 's Hemels wil, erbarm u myner. — Gy zult toch niet in ernst myn Vryheerlyk Familiefot willen aansteken? —

DERDE TOONEEL.

DE MAJOR en de Voorigen.

MAJOR.

Naar de spraak — ja, gy zyt het — maar waar toe die maskerade; ik geloof juist niet, dat het tegenwoordig voorval zoo vermaakelyk voor u zyn kan?

EISENBART.

Ik heb de eer van te melden, dat men den Heer Baron in deezen opschik betrapt heeft, juist toen hy een klein reisjen zou gaan doen; onze lieden hebben hem naargezet, en hier is hy.

MAJOR.

Mag ik vraagen, waar gy zoo verkleed heen wilde?

BARON.

Ik wilde — ik wilde — slechts

MAJOR.

Gy hadt dus zonder twyffel uw woord van eer, dat ge aan my gaaft, vergeeten, of willen vergeeten — en ik had dus recht gehad, om tegen u met strengheid te werk te gaan — ik weet geen naam, waar mede ik zulk een gedrag bestempelen kon.

konde — maar wanneer ge tot zulk een daad be-
kwaam waart, zou u ook de naam van de zelve
weinig aandoen.

EISENBART.

Heer Baron, wat zei ik te vooren?

BARON.

De Heer Majoor kan my zeggen, wat hy wil,
hy is myns gelyke; maar dat kunt gy niet.

EISENBART.

De Heer Majoor uws gelyken? — myne oude
gryze hairen staan my te berge — ik — ik ben
uws gelyken niet, ik zwyg dan myn Majoor. —
Verschoon my, genadige Heer Overste, het is niet
billyk, dat ik in uwe tegenwoordigheid — maar
hy vergeet zich omtrent u, en, dat moet niemand
in myne tegenwoordigheid doen, al zou 't my het
leeven kosten.

MAJOOR.

Stil, Vriend! wanneer iemand zich zelve niet
voelt, dan helpt zeker al het redeneeren niets. —
Wachtmeester! de Husfaar Fiedler, myn Ordonnanz,
moet den Heer Baron niet uit het oog laten gaan,
en wanneer hy veelligt geweld gebruiken wilde,
dan moet geweld met geweld gekeerd worden. Ga
naar het buitenwerk. — Ik wilde u als een Rid-
der, als een Vriend behandelen, gy verkoost dit
niet, thans zyt gy myn arrestant. — Geen woord,
Heer Baron, gy zoudt my dwingen, myne gelaaten-
heid te verliezen, en dat wil ik niet.

(De Wachtmeester vertrekt met den Baron, de Ma-
joor roept den eersten by de deur te rug.)

Frans! zie, reeds vyf uren, en nog geen na-
richt! ik vergaa —

EISENBART.

Hy zal nog koomen, wy moeten hoopen.

(Hy vértrekt.)

VIERDE TOONEEL.

DE MAJoor en daarna DE CORNET VAN
DROSZHEIM met een oude BOER.

MAJoor, (*alleen.*)

Dat gave God! nooit is my myn hart nog zoo
beklemd geweest — moet ik deeze harde ordre
volvoeren, geen uur, geen oogenblik dien ik lan-
ger. — (*de Cornet treedt binnen*) Nu, Heer Cornet,
is alles opgeruimd?

CORNET.

Gy ziet, Heer Majoor, daar is nergens iets meer
in huis, vier ledige muuren. — Maar de gelaaten-
heid der genadige Vrouw kan ik niet genoeg be-
wonderen; met de grootste kalmte van ziel beyver-
de zy zich, om alles in kisten en *commodes* weg te
sluiten, en zy glimlachte en schertste met onze
Husfaaren over hunne bedreevenheid in het oprui-
men.

MAJoor.

Myn goede Droszheim, des te aandoenelyker is
my die vervloekte last om my voor een brandstich-
ter uit te geeven — ik word 'er nog onzinnig
over; — men merkt maar al te duidelyk, dat men
dit Slot in het vuur zetten wil; de Veldmaarschalk
weet

Weet al te wel, dat men veertig duizend Ryksdaalders niet in zoo kort een tyd opbrengen kan; de meeste stenden zyn heden in het hoofdkwartier vergaderd, om het *quantum* van de Contributie te bepaalen, om zes uur, midden in de onderhandelingen, zal hy hun dat vuurwerkjen vertoonen, en natuurlyk zal dat een helſche ſpoorſlag weezen, om hen aan te dryven, van des te ligter zyn eisch in te willigen — alles loos beſtooken — maar waarom moet ik dan juist het werktuig zyn?

CORNET.

Het is zeker hard; de Baron heeft gewis vyanden, die hem zwart gemaakt hebben — doch, daar gy alles hebt laaten redden, zoo is de schade juist zoo groot niet meer; ik geloof schier, dat de veertig duizend Ryksdaalders een grooter verlies zouden zyn, dan het oude Slot.

MAJOOR.

Het kan zyn, Heer, het kan zyn; maar des niet te min zal men in de nieuwstydingen zetten: het Slot Altſtein is op dien en dien dag door den Majoor Uckerswalde angeſtooken, en daar mede *basta*; zeker zonder het byvoegſel, dat gewigtige oorzaaken, dat een hooger order hem daar toe gedwongen heeft; gevolgelyk blyft al de ſchuld op dat Duivelsgebroed, dien Tyran, den hardvochtigen Uckerswalde liggen; de ouders zullen hunne kinderen met myn naam tot zwygen brengen, en ik zal de affchrik van alle gevoelige zielen zyn.

CORNET.

Maar, Heer Overſte, men kan immers in die zelfde tydingen ter gelyker tyd mede laaten invlechten,

ten, dat gy te vooren uit eigen beweeging, uit menschenliefde alles redde, en u enkel aan den slijpen zin van uw order houdende, het ledige Slot liet aansteeken.

MAJOOR.

Droszheim, nog heb ik, aan de geprivilegieerde Leugenaars, aan de nieuwschryvers, geen schelling uitgegeeven, om myn naam met honig te sineeren — en zou ik heden aanvagen, my voor een ducaat door hen te laten uitstryken? en wanneer zy myn naam ook met gouden letters in hunne blaadjens plakten, zoo zal toch de waereld altoos vooronderstellen: dat het een fyne vogel moet zyn, wien men zulk een Commissie opdraagt. — Met één woord zoo veel als met honderd, ik hoop te, dat myn voormalige — nu laat het ook uit myn mond, hoe zeer ongaarne, gezegd zyn — daaden de verschooning van zulk een last, als een belooning verdienden, myn arm kan den Koning tot iets beters dienen, dan om een fakkel te draagen, en daar mede te zengen en te branden — *(de Boer treedt binnen)* Maar wat wilt gy, goede Grysaard?

BOER.

Met siddering onderwind ik my, als Schout, in naam van het gansche Dorp, op het weemoedigste te koomen verneemen, of het toch waar is, dat men het Slot van onzen goeden genadigen Heer in den brand wil steeken?

MAJOOR.

Helaas! ik heb 'er de order toe.

BOER.

BOER.

Ach! goedertieren barmhartig God! ontferm u, lieve genadige Heer! wy zyn juist hier niet arm, wy willen onzen laatsten penning opbrengen; of zoo 'er dan toch verbrand moet worden, zoo steek in Gods naam onze hutten aan, koomt 'er een andere tyd, koomt 'er Vrede, dan zal men ook wel raad schafsen, dan worden die hutten weder opgebouwd.

MAJOOR.

Geloofst gy misfchien, Vriend, dat het van my afhangt te verschoonen? Ja, wanneer ik dat kon, of mogt, met vermaak gaf ik 'er die hand voor.

BOER.

Ja, lieve genadige Heer, dat kan ik my ligt verbeelden, want uw Volk, de Husfaaren, zyn recht braave Heeren, hoe moet dan niet eerst hun Bevelhebber zyn; ons eigen volk is veel erger, en gy Heeren zyt toch Vyanden.

MAJOOR.

Vyanden van uwe Soldaaten zyn wy, niet van den landman — des te meer smart het my — myn leeven is my heden niets meer waardig — intusfchen, braave Grysaard wanneer gy uwen Heer in het ongelukkig voorval behulpzaam zyn wilt, zoo gaa, roep uwe luiden by elkander op het Zydgebouw, op het buitenwerk, op de daken, met natte doeken, spuiten, met haaken: genoeg, ik wil my — wyl ik toch eenmaal moet — enkel aan de woorden van de order houden — misfchien erbarmt God zich nog over ons.

BOER.

Ik loop, ik wil de Stormklok laten trekken —
de

de Hemel overforte u met zynen zegen; want ik zie, dat u het hart bloedt; en, genadigste Heer, ons allen ook: want onze genadigste Vrouw Baronesse — ó konde wy haar het geringste verdriet bespaaren — met ons leeven — daar kooft zy — terwyl myn weeklaagen niets helpen kan, zoo gaa ik: — want — God weet het, het hart mogt my scheuren — (Hy vertrekt.)

VYFDE TOONEEL.

DE BARONESSE, FREULE LOUISE,
DE MAJOOR, DE CORNET EN DE
AMPTSINSPECTOR.

Vrouw van ALTSTEIN.

Heer Overfte, ik koom, om u gehoorzaamst te bedanken; ik ben alles aan u schuldig. —

MAJOOR.

Om Gods wil, genadigste Vrouw! heb medelyden met my, en vermeerder de beklemdheid van myn gemoed niet nog meer —

Vrouw van ALTSTEIN.

Heer Majoor, ik weet onderscheid te maaken tusfchen het geen uwe verpligting uw afperst, en dat geen, wat enkel van u afhangt. Daar gy by de volvoering van de eerste meer lydt, dan ik zelve, zoo verschynt ook daar de edeldenkende Man in zyn ganfche grootheid; by de tweede beschouw ik in u den medelydendsten, den besten der Vrienden. Niets, fchier niets, zal ons verlies zyn, een paar sparren, ettelyke vloeren, die buiten dien wel
ras

ras hadden moeten vernieuwd worden, oude vyfsteendikke muuren spotten met de vlammen —
gy ziet, dat wy in den grond uitspaaren.

MAJ OOR.

Genadigste Vrouw, geen uitdrukking, geen woorden zyn bekwaam, om u dat te schilderen — doch ik — ik wil — ik moet afbreeken, want —

Vrouw van ALTSTEIN.

Doe dat, lieve Uckerswalde, ik bid u daarom — maar gy hebt treffelyk Volk, wat hebben zy gearbeid, — neen, het is onbegrypelyk, in zulk een korten tyd — ik moet den Heer Cornet bedanken, hy heeft zich een oneindige moeite geeven.

CORNET.

Genadigste Vrouw, gy beschaamt my, hoe gelukkig ware ik, wanneer myn voorig gedrag —

Vrouw van ALTSTEIN.

Zwyg hier van, ik bid 'er u om — ja nog eens, Heer Majoor, ik geloof toch, tot meer beveiliging konde men het Vee uit het buitenwerk laten dryven, wanneer gy het veroorlooft.

MAJ OOR.

Lieve Heer Droszheim, daar, spreek gy met den Amptsinspector alles af, en geef de noodige manschap tot *Sauvegarde*.

AMPTSINSPECTOR.

Ja, maar — ik vrees —

Vrouw van ALTSTEIN.

Laat het u welgevallen, herinner u myne bevelen, — koom, Heer Majoor, geef my uw arm, wy willen ons nieuw kwartier in het tuinhuis betrekken. —

Z E S.

ZESDE TOONEEL.

JOACHIM en de Voorigen.

JOACHIM, (*zeer schielyk.*)

Ach! uw genade, straks, hebben zy den genadigen Heer met den blooten Pallasch in het voorwerk gebragt.

FREULE LOUISE.

Myn Vader?

MAJOOR.

Verd..... Snapper! gy zyt my voorgekoomen.

Vrouw van ALTSTEIN.

Myn Heer de Majoor, gy zeide te vooren, het hadt niets te beduiden, en thans wordt myn Man als een misdadiger behandeld, en wel van u zoo behandeld?

MAJOOR.

Ik wilde u dit nieuw hartzeer bespaaren, daar dit nu niet zyn kan, zoo weet dus, dat, dewyl ik zyn woord van eer begeerde, om zich niet zonder my van hier te verwyderen —

Vrouw van ALTSTEIN.

Hy zal toch zyn gegeven woord niet hebben willen schenden — mischien door de vlucht — gy antwoordt niets — ik versta alles — maar staa my nog eene bede toe — zoo ge anders op myn woord vertrouwt; myn Man was zeker onschuldig, thans is hy het helaas niet meer — vertrouw hem tot uw vertrek aan myn opzigt toe, ik staa voor alles in.

MAJOOR.

Dat wilde ik ook doen, ik liet hem enkel onder het tegenwoordig alarm bewaaken, en zoo ras gy het Slot zoudt verlaaten hebben, wilde ik hem naar u toe zenden; om evenwel uw genade niet te bedroeven, wilde ik dit geheele voorval verzwygen.

Vrouw van ALTSTEIN.

Ook daar voor ontvangt gy mynen dank. —
Hemel! het is nu myn man, ik ken myne pligten —
— koom, beste Majoor, verlaaten wy die muren, die dikwyls myne tranen gezien hebben. —
(Zy vertrekken.)

ZEVENDE TOONEEL.

DE CORNET, DE AMPTSINSPECTOR
en JOACHIM.

CORNET.

Koom, Vriend, draag deze tafel en die twee stoelen nog naar buiten, ik hoop, dat 'er nu verder niets achterblyft.

JOACHIM.

Geen speld, want al wat een weinig van een grove *Constitutie* was, en voor een sprong niet hoefde te vreezen, dat moest het venster uit, en dan werdt 'er zeker meenigmaal uit één stuk twee, maar — de schrynwerker leeft nog, en lym is 'er ook genoeg.
(Hy draagt alles weg, en vertrekt.)

CORNET.

Koom, Heer Amptsinspector, wy willen het huis
VIII. DEEL. G nog

nog eens van boven tot onder doorzoeken, of 'er niet hier of daar nog iets vergeeten zy geworden.

AMPTSINSPECTOR.

Ja, maar ik heb ook nog bevel, om al het Vee in zekerheid te brengen, op dat, wanneer Gods toorn veelligt den Wind op het buitenwerk aandreef, ten minsten dat machtig aantal beesten gered wierdt.

CORNET.

Daar kunt ge gerust op zyn — doch goed, voorzichtigheid schaadt niet, koom!

AMPTSINSPECTOR.

Met uw genadig verlof, gy moet my toch toefraan, dat het van ons Heerschappelyk Slot eeuwig jammer is; sedert drie honderd Jaar den zetel der Hoogvryheerlyke Familie van en tot Alstein —

CORNET.

Stil, Heer, met dat gesnap! kan dat ergens toe helpen? niets, dan dat wy tyd verliezen — voort, voort!
(Zy vertrekken.)

AGTSTE TOONEEL.

Het Tooneel verbeeldt een Hof, op den achtergrond ziet men een hoek van het Vryheerlyk Slot, waar uit de Wachtmeester met een brandende Lantaarn koomt.

DE WACHTMEESTER, (alleen.)

Van de tinne des daks heb ik rond gekeeken, maar 'er koomt nog niemand aanryden — zoo moet gy dan weg, arm Slot, 'er is geen middel meer over — Donder en Weerlicht! God vergeef my
myn

myn zwaare zonden! — maar het is om raazend te worden, dat men ons tot zulke Commissien gebruikt — Ja, om een *retraite* te dekken, waar van het heil der gansche armee afhangt, ja, dan brandt men wel eens een Dorpjen af, het is toch beter, dat 'er een lydt, dan dat 'er veelen lyden, maar koelbloedig — dan heeft de Majoor gelyk, het is Moordbranden — ik had myn post onderdaanigst afgebeden, indien ik niet nog zo een klein ontwerp in den zin had — God zegene de uitvoering! — hoe laat is het wel? by myn arme ziel, zes uren min drie minuten — het is hoog tyd — ach, dat de Hemel voor dit maal, voor dit maal slechts deezen bitteren kelk van my en mynen waardigen Majoor wegnam.

NEGENDE TOONEEL.

DE MAJOOR EN DE WACHTMEESTER.

MAJOOR, (*windt den Wachtmeester met het Horologie in de hand, en loopt boos naar hem toe.*)

Kaerel! waar toe dat Horologie? — ha! gy zyt ongeduldig, branden wilt gy? — nu brand dan oude Hond — dat gy mede tot asfche verbranden moet! slechts twee minuten nog — loop, vlieg, misfchien is hy reeds in het gezigt van het Slot. Jaag in het afklimmen met dat verd..... licht den brand in het stroo, en wanneer alles aan het kraaken gaat, keer u dan onverschillig om, en zeg:

zeg: myn Heer van Wallendorf, gy kooft een klein oogenblik te laat.

EISENBART, *(die een poos zeer koel blyft staan.)*

Lieve Heer Majoor, verander uw bevel, met vreugd blaas ik het vervloekte licht uit — want, uw oude Frans verdient het verwyrt niet.

MAJOOR.

Nu haat my dan, vervloek my, gelyk uw licht, want ik ben onrechtvaardig, ik heb geen hoofd, geen verstand meer — Onzin, onzin, louter onzin!

EISENBART.

Beste Heer Majoor, ik bid u, by al wat in de waereld dierbaar is, maatig u; gy zyt een man, en nog daarenboven van dat foort van mans, die tot geluk van het menschdom gebooren zyn. — Maar ik weet, wat ik te doen heb.

(Hy loopt in het Slot.)

MAJOOR, *(wordt niet aanstonds gewaar, dat de Wachtmeester voort is, zeer diepzinnig.)*

Te vergeefs, en hoe ik 'er myn hoofd over breek, geen middel meer — nu het zy zoo! — maar Frans! — hy is weg — waar heen? — wacht — houd — nog een oogenblik! — wat is dat? — rook? — verd..... schelm — brand! brand! He — vuur! — alles is verlooren!

(Men ziet een groote vuurvlam uit den Schoorsteen in de hoogte stygen.)

TIENDE TOONEEL.

DE BARONESSE, FREULE LOUISE, *(weenende)*
 DE MAJOR, DE CORNET VAN DROSZ-
 HEIM, DE AMPTSINSPECTOR, HANS-
 JEN, JOACHIM, BEDIENDE EN BOE-
 REN, *(die komen aanloopen)* vervolgens de
 Heer van WALLENDORF.

Vrouw van ALTSTEIN.

Beste Man! gy alleen hebt troost noodig, ik ken
 de pligten der Vriendſchap, ik koom, om u in dit
 oogenblik by te ſtaan.

MAJOR, *(diepzinnig over de ſponde liggende.)*

Laat my genadigſte Vrouw — konde ik my in
 den afgrond verbergen! — vertrek gy hier van
 daan, beſpaar u dergelyk een aanblik.

(De lieden willen naar het Slot ſtormen.)

Vrouw van ALTSTEIN.

Hou; Kinderen, te rug! — te rug! zeg ik; dat
 niemand zich vermeete! —

(Zy treden allen te rug en wringen de handen.)

Wederſtand ware ſtrafbaar en buitendien vruchte-
 loos.

(Men hoort Wallendorfs ſtem van verre.)

Heer van WALLENDORF.

Bluscht! halt! *(hy koomt ingevloogen)* bluscht!
 loopt! Contraorder!

MAJOR.

Moord en brand! zei ik het niet? — te laat,
 gewis te laat!

EISENBART, *(uit het Dakvenſter.)*

Niet te laat, Heer Major, Victorie! God zy

eeuwig gedankt! (*het vuur houdt op*) de grendel is 'er reeds voor, het vuur is uit, ik koom aanstonds beneden.

MAJOOR.

Ha! braave oude Jongen, en ik konde u verongelyken? uwe redelyke gezindheden verkennen?

HEER VAN WALLENDORF.

Ik ben buiten adem — dat heet ryden — gevloogen ben ik — toen ik op 'tlaatst het vuur zag, toen was het my, als of ik honderd vleugels had — maar hier is de *depeche*!

MAJOOR, (*breekt den Brief op en leest.*)

„ Daar is geen tyd over, Heer Broeder, om
„ Complimenten te maaken, myn Neef zal u alles
„ zeggen; genoeg, myne wistels liggen in de kas
„ en het Slot is gered; morgen brengt gy my den
„ Baron, een klein onderzoek zal genoegzaam zyn,
„ om zyne onschuld aan den dag te leggen. Leef
„ wel, Heer Broeder, uw trouwe Vriend en Die-
„ naar *Allenstern*.

FREULE LOUISE.

Beste Wallendorf, wat ben ik u niet schuldig —

VROUW VAN ALTSTEIN.

Niets schuldig gebleeven, wanneer men aanstonds betaalen kan;

(*Zy vat Freule Louise by de hand en brengt ze by Wallendorf.*)

Hier, Wallendorf, neem gy haar tot uwe belooning, als uw eigendom.

MAJOOR.

Recht zoo, de Hemel zegene u, en myn Vriend, den Generaal! — Gy hebt my het leeven, en den Ke-

Koning een trouwen dienaar weder gefchonken — want ik had zoo iets voorgenomen. — Eeuwigen dank, gy groot, goedertieren befchermend weezen — maar hier is hy — Frans, koom, koom, in myne armen; wakkere, braaven, oude Jongen; vat geen haat op tegen uwen Majoor, eerwaardige knaap; ik heb grof tegen u gezondigd.

EISENBART.

Ach! waarom niet, lieve Heer Majoor, beste hartelykfte Man, gy moet my verfchoonen; ik dacht fluks, dat de Jonge Heer niet ver zyn kost, ik ftak dus den Schoorsteen vol ftroo en ontvonkte het, en dat moest heeten: de fpooren in den buik, Heer van Wallendorf, al zou het fchendmeertjen 'er ook om *crepeeren*! — het was zoo een kleine krygslift — ha, ha, ha!

MAJOOR.

Omhels my, Frans, ik begeer het; de eerfte Kogel, die een van ons treft, dan erft de ander zyn gebeente, en zoo lang dat niet gefchiedt, zal ons niets fcheiden.

Vrouw van ALTSTEIN.

Myn Heer Overfte, gy kent myn hart — myn gevoel — myne dankbaarheid —

MAJOOR.

Gy zyt my, helaas! niets, geheel niets fchuldig; de Generaal Allentern heeft my van het vermaak beroofd, om u nuttig te kunnen zyn —

Heer van WALLENDORF.

Zoo ras ik hem myn last opende, fprong hy op, en fchreeuwde uit het venfter; gezwind, myn Ze-

venberger voor myn Neef gezadeld! — hy zette zich, schreef en zei: by geluk heb ik gereed geld in kas, het overige zullen myn wissels goed maaken — ik wil aanstonds naar het Hoofdkwartier, de Som zal verminderd worden, de Baron heeft Vyanden; maar ik hoop, het zal alles wel schikken — ik met het antwoord weder te paard; maar Hemel! toen ik reeds zeer dicht hier by was, en de vlam zag — 't was, of ik door een donderslag getroffen werd.

EISENBART.

Dat was juist myn oogmerk — ha, ha, ha! nu, God sterke het Jonge verloofde Paar; ik bid slechts, in vergenoegde oogenblikken den ouden Wachtmeester niet te vergeten.

Vrouw van ALTSTEIN.

Mag ik u bidden, beste Man, dit als een Klein aandenken aan te neemen?

(Zy reikt hem een beurs toe.)

EISENBART.

Gy wilt dus, genadigste Vrouw, my niet vergunnen, het goede ter liefde van het goede zelve te kunnen doen? — ik heb liefde voor u, ik vereer u: weinig of geheel geene Vrouwen heb ik gekend, die by u een hand waters haalen konde — maar geld, dat neem ik niet van u aan, ja, zoo iets tot gedachtenis, by voorbeeld dat kleine *Signet* van het Horologie, waar uw Wapen op staat, dat wil ik aan den Hals draagen, en aan ieder zeggen: Vriend! kusch het, de waardigste, de edelste Ziel schonk het my tot gedachtenis.

(Zy geeft hem het Horologie, waar het Signet aanhangt.)

MAJOOR.

Bravo, Frans, dien trek benyd ik u, maar neem het Horologie aan; meêr te weigeren zou eene belediging zyn. — Maar genadige Vrouw, uw Slot kunt gy heden niet bewoonen; mag ik de vryheid neemen, u in het tuinhuis te geleiden, om ons op den vrolyksten avond te herinneren, dat de kryg wel dikwyls de vreeslykste Tooneelen oplevert, maar ook somtyds zulken, die by na met de Hemelsche vreugde gelyk staan.

(Zy gaan allen heen behalven de Wachtmeester.)

EISENBART.

Gy hebt gelyk, Heer Majoor, anders bleef een eerlyk Kaerel geen Soldaat — gy Schavuiten! die den naam van Soldaat oneer aandoet, leert van myn Majoor, wat deeze edele naam betekent: dapper zyn, als een Held, barmhartig jegens ontwapenden, gevoelvol jegens noodlydenden, niets uit eigenbelang, maar alles om roem en eer, dat — dat heet Soldaat weezen.

Einde van het Vyfde en laatste Bedryf.

Door het herdrukken van eenige Stukjes zyn nu weder Compleete Exemplaren op groot en klyn Papier te bekoomen, waarin de volgende Tooneelen voorkoomen:

E E R S T E D E E L.

JOACHIM, OF DE ZEGEPRAAL DER OUDERLIEFDE, naar het Fransch van den Heer BLIN DE SAINMORE.
DE AZYNKOPER, naar het Fransch van den Heer MERCIER.

HET SCHOOL DER ZEDEN, OF DE GEVOLGEN VAN EEN LOSBANDIG LEVEN, naar het Fransch van den Heer DE FALBAIRE.

T W E E D E D E E L.

DE VALSCHE VRIEND, OF DE ZEGEPRAAL DER HUWELYKS-LIEFDE, naar het Fransch van den Heer MERCIER.

HENRIËTTE VAN BLUMENAU, OF DE LIEFDE UIT DANKBAARHEID, naar het Hoogduitsch.

CLEMENTINA, OF HET TESTAMENT, naar het Hoogduitsch.

D E R D E D E E L.

HENDRIK DE VIERDE, OF DE SLAG VAN IVRY, naar het Fransch van den Heer DE ROZOY, met HISTORISCHE AANTEKENINGEN van den Vertaaler.

GUSTAAF ADOLF, OF DE EDELMOEDIGE KONING, naar het Hoogduitsch van den Heer DE DALBERG.

DE WELDADIGE KNORREPOT, naar het Fransch van den Heer GOLDONI.

V I E R D E D E E L.

DE HELDENDEUGD IN HET BELEG VAN ST. JEAN DE LONE, naar het Fransch van den Heer D'USSEIX.

BOUSARD, OF DE MENSCHLIEVENDE LOOTSMAN, door JAN VAN PANDERS.

ZAMOR EN ZORAIDE, naar het Hoogduitsch van den VRYHEER VAN NESSELRODE.

VYFDE DEEL.

IRENE, naar het Fransch van den Heer A. DE VOLTAIRE.

MYN HEER VAN ST. CHARLES, of DE ZELDZAME MAN, naar het Fransch van den Heer GERNEVALDE-FREDRIK DE RECHTVAARDIGE, door JAN VAN PANDERS.

ZESDE DEEL.

DE HEERSCHAPPY DER GEWOONTE, of DE MALABAARSCH E WEDUW, naar het Fransch van den Heer LE MIERRE.

LUCAS EN LUCINDE, door WILLEM IMME.
DIEGO EN LEONORA, of HET BEKLAAGLYKE VAN DE INQUISITIE DWANG, uit het Hoogduitsch.

ZEVENDE DEEL.

DE GEWAAPENDE UITTOGT, door JAN VAN PANDERS.

DE ONBEKENDE WELDADIGE, uit het Fransch.

TOETSD DER GEHOORZAAMHEID, door WILLEM IMME. Van het Portrait van Reinoud van Brederode, uit de Graven van Holland, door R. Vinkeles, naar het Origineele Schildery, by den Hoog Ed. Wel gebooren Heer Jonker Hendrik Lodewyk Pieter van Brederode, zyn nog eenige eerste afdrukken te bekomen.

Ook word heden by hun uitgegeven de GESLAGTBOOM van alle de Mannelyke Nakomelingen uit het oud Adelyk Stamhuis der Heeren van BREDERODE, rustende op echte Stukken, het getuigenis der oude Kronyken en latere Historien van ons Vaderland, door JACOBUS VANDEN TOORN, vermeerderd met eenige Byzonderheden, wegens den laatsten Afstammeling, Jonker HENDRIK VAN BREDERODE. Behoorende tot het Aanhangsel van de Vaderlandsche Historie van JAN WAGENAAR. In gr. 8vo, de prys is f. 15.
NB. Van den thans nog levenden HENDRIK GERRIT VAN BREDERODE, vind men hier eenigemerkwaaardige Byzonderheden en Voorspelligen aangetekend, welke reeds gedeeltelyk vervuld zyn.

